อนุสรณ์
พระราชทานเพลิงศพ
นาวาเอก หลวงอธึกโยธิน ร.น.
(พัน กาญจนวาจ)
ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม
๘ มีนาคม ๒๕๑๓

คำนำ

ด้วย วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๓ เป็นวันพระราชทานเพลิงศพ นาวาเอกหลวงอธึกโยธิน บิดาของภรรยาข้าพเจ้า จึงได้จัดพิมพ์หนังสือนี้ขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกกับผู้ที่มาเป็นเกียรติแก่ผู้วายชนม์ พร้อมนี้ใคร่ขอขอบพระคุณท่านผู้มีพระคุณที่ได้กรุณาช่วยเหลือแนะนำในการจัดทำหนังสือ โดยเฉพาะ

- คุณสุจิตต์ บูรณะนนท์
- คุณพ่อแช่ม จิตตฤกษ์ เจ้าของโรงพิมพ์ส่งเสริมวิทยา
- นายบุญมี เมธางกูร ประธานมูลนิธิอภิธรรม วัดพระเชตุพนฯ ซึ่งอนุญาตให้พิมพ์ เรื่อง "ชีวิต" เพื่อเผยแพร่
- นายสงวน สุขพระโพธิ์ บุตรเขย นาวาเอกหลวงอธึก-โยธิน ซึ่งได้กรุณารวบรวมเรื่องของการไฟฟ้านครหลวงมาให้พิมพ์เผยแพร่ เป็นทานประโยชน์
- ตลอดจนผู้มีเกียรติทั้งหลายที่ได้กรุณามาช่วยและเป็นเกียรติกับผู้วายชนม์โดยทั่วกัน

ข้าพเจ้าใคร่ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงนำให้ดวงวิญญาณของ นาวาเอก หลวงอธึกโยธิน จงประสพแต่สุขคติในสัมปรายภพ เทอญ.

ร.อ. อัคนี อังศุเศรณี

นาวาเอก หลวงอธึกโยธิน (ผัน กาญจนวาจ)

ชาตะ ๑๐ เมษายน ๒๔๓๖

มรณะ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๒

ภาพญาติในวันสวดพระอภิธรรมศพ

ภาพญาติในวันสวดพระอภิธรรมศพ

ประวัติ

นาวาเอก หลวงอธึกโยธิน ร.น. (ผัน กาญจวาจ) เกิดเมื่อวันอังคารที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๖ ปีมะเส็ง ที่บ้าน ต. คลองจั่น อ. บางกะปิ จ. พระนคร เป็นบุตรนายสุทธิ์และนางพัน กาญจนวาจ เมื่อเรียนสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนสามัญแล้ว ได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนนายเรือ (สมัยนั้นเรียกว่าโรงเรียนนายช่างกล) จบหลักสูตรชั้นปีที่ ๕ ได้ออกรับราชการและได้รับพระราชทานยศตามลำดับ คือ

๑๐	เมษายน ๒๔๕๙	เป็น	นักเรียนทำการนายช่างกล
๗	พฤศจิกายน ๒๔๕๙	,,	ว่าที่นายเรือตรี
๒๖	พฤษภาคม ๒๔๖๐	,,	นายเรือตรี
๒๙	มีนาคม ๒๔๖๔	,,	นายเรือโท
๕	เมษายน ๒๔๗๑	,,	นายเรือเอก
๑	เมษายน ๒๔๘๐	,,	นายนาวาตรี
๑๙	มิถุนายน ๒๔๘๔	,,	นายนาวาโท
๑	เมษายน ๒๔๘๘	,,	นายนาวาเอก

ในขณะรับราชการ นับว่าเป็นผู้มีความสามารถในราชการอย่างยิ่ง ซึ่งเห็นได้จากตำแหน่งในราชการคือ

๑๐ เมษายน ๒๔๕๙	เป็น	ประจำกราบซ้ายกองโรงเรียนพลทหารเรือที่ ๒
๔ เมษายน ๒๔๖๔	,,	นายตอนกราบซ้ายกองเรือกลชั้นที่ ๔
๒๙ กรกฎาคม ๒๔๖๘	,,	ผู้บังคับกองรักษาเรือพระราชพิธีและเรือแจวพาย
๘ กรกฎาคม ๒๔๗๕	,,	ผู้บังคับหมวดเรือแจวพายกอง-ยานพาหนะทางเรือ
๑๔ มีนาคม ๒๔๗๖	,,	ผู้บังคับหมวดเรือกลเล็กกอง-ยานพาหนะทางเรือ
๕ กรกฎาคม ๒๔๗๘	,,	รองผู้บังคับกองยานฯ และทำหน้าที่ผู้บังคับหมวดเรือกลอีกตำแหน่งหนึ่ง
๑ พฤษภาคม ๒๔๗๙	,,	รองผู้บังคับกองฯ ทำการในหน้าที่ผู้บังคับกองพันนาวิก-โยธิน และทำการในหน้าที่ผู้บังคับหมวดเรือกลเล็ก
๑๓ เมษายน ๒๔๘๐	,,	ทำการในหน้าที่ผู้บังคับกองพันนาวิกโยธิน ๑ ทำการในหน้าที่ผู้บังคับหมวดเรือเล็ก

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑ ,, ผู้บังคับกองพัน พัน ๒ กรมนาวิกโยธิน
๒๒ พฤษภาคม ๒๔๘๔ ,, ผู้บังคับกองพัน ๑ กรมนาวิกโยธิน ๑ และรักษาราชการ ผู้บังคับกองพัน ๒
๑๖ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ,, รักษาราชการแทน ผบ. กรมนาวิกโยธิน
๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๕ ,, รอง ผบ. กรมนาวิกโยธิน และรักษาราชการแทน ผบ. กรมนาวิกโยธิน

ในขณะรับราชการได้เคยมีความชอบพิเศษในการไปปฏิบัติราชการในคราวกรณีพิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๔๘๓ และเมื่อ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ ยังปฏิบัติราชการในกรณีฉุกเฉินอีกด้วย

นาวาเอกหลวงอธึกโยธิน ร.น. ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงอธึกโยธินเมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๗๔ และได้รับเครื่องราชอิสสริยาภรณ์ถึงชั้นตริตาภรณ์ช้างเผือก เมื่อ ๑๘ กันยายน ๒๔๘๕ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่นาวาเอกหลวงอธึกโยธิน ร.น. ได้ลาออกจากราชการเมื่อ ๑ มกราคม ๒๔๘๙ เนื่องจากความผันผวนทางการเมือง แต่ก็ยังได้ทำงานอยู่ในส่วน

ของราชการอีกหลายปี ที่องค์การเชื้อเพลิงทหารบก และองค์การอาหารสำเร็จรูปบ้านโป่ง จึงได้ออกมาอยู่กับลูก ๆ ที่บ้านจนกระทั่งล้มป่วยลง เพราะความชราหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายป่วยกระทันหัน และเข้ารับการรักษาอยู่ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า พญาไท ด้วยโรคปัสสาวะเป็นพิษ ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ จนสุดที่นายแพทย์จะเยียวยารักษาได้ จึงถึงแก่กรรมเมื่อ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ ณ โรงพยาบาลแห่งนี้ คำนวนอายุได้ ๗๖ ปี ๗ เดือนเศษ ด้วยกุศลกรรมดีที่นาวาเอก หลวงอธึกโยธิน ร.น. เคยปฏิบัติมาให้กับประเทศชาติบ้านเมืองส่วนรวม และทั้งบุคคลทั่วไป ณ แห่งใดครั้งใดก็ดี ขอจงส่งผลดลให้ดวงวิญญาณของท่านจงประสบแต่สุขคติในสัมปรายภพ เทอญ.

จากสมุดประวัติย่อของ กพ. ทร.

๑๗ ก.พ. ๑๓

คำไว้อาลัย

ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณหลวงอธึกโยธินนี้ เจ้าภาพได้ขอให้ข้าพเจ้าเขียนคำไว้อาลัยให้แก่คุณหลวงอธึกฯ ในฐานะที่ชอบพอกันและได้เคยร่วมงานกันมา ข้าพเจ้ามีความยินดี แต่เสียดายที่มีเวลาน้อย คือมาบอกตอนกลางคืน รุ่งขึ้นเวลาบ่ายจะมาขอรับด้วยความจำเป็น ส่วนข้าพเจ้าเวลานี้กลางคืนเขียนหนังสือไม่ได้ เมื่อเขียนแล้วนอนไม่ใคร่หลับ ตื่นเช้าไม่ใคร่สบาย และตอนเช้าข้าพเจ้ามีกิจที่จะต้องไปอบนวดที่โรงพยาบาลอันเป็นเรื่องของคนสูงอายุ ตอนบ่ายจึงจะได้เขียน มีเวลาน้อย เรื่องคงไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร จึงต้องขออภัย

คุณหลวงอธึก ฯ กับข้าพเจ้าเป็นเพื่อนชอบพอกันมาตั้งแต่อยู่ที่โรงเรียนนายเรือด้วยกัน และเมื่อเราได้ออกมารับราชการเป็นนายทหารแล้ว ต่อมายังได้มารับราชการร่วมกัน ณ ที่กองพันพาหนะทหารเรืออีก โดยคุณหลวงอธึก ฯ ได้เป็นหัวหน้ากองรักษาเรือ ในปกครองของกองพันพาหนะทหารเรือ ส่วนข้าพเจ้าได้มารับตำแหน่งรองผู้บังคับการกองพันพาหนะทหารเรือ เราได้ทำงานร่วมกันอยู่หลายปี เรือที่คุณหลวงอธึกฯ ปกครองมี คือ

๑. เรือกระบวนพระราชพิธี ทั้งหมด

๒. เรือพระประเทียบสำหรับเจ้านายประทับทั้งหมด

๓. เรือแจวพายใช้สอยของกระทรวงทหารเรือทั้งหมด (เวลานั้นกองทัพเรือยังเป็นกระทรวงทหารเรือ มาเปลี่ยนเป็นกองทัพเรือ เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว)

คุณหลวงอธึก ฯ ได้มีความสามารถ อดทนเข้มแข็ง เป็นอย่างดีต่อหน้าที่ ไม่มีความบกพร่อง เป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครองมาก

และต่อมาเราก็ได้ไปอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันอีก ณ ที่สถานีทหารเรือสัตหีบ จนวาระสุดท้าย เมื่อเราต่างก็ครบเกษียรอายุจึงต้องออกจากราชการ แยกย้ายกันอยู่อันเป็นระยะห่างไกลกัน จึงมีเวลาพบปะกันได้น้อย

บัดนี้คุณหลวงอธึกฯ เพื่อนของเรา ซึ่งได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา ได้จากเราไปแล้ว มีความสุขแล้ว ขอให้ดวงวิญญาณของคุณหลวงอธึก ฯ เพื่อนเราจงประสบแต่ความสุขสงบในสัมปรายภพโน้น จงทุกประการด้วย เทอญ.

พล. ร.ต. เจริญ นายเรือ

๑๘ ก.พ. ๑๓

อาลัย น.อ. หลวงอธึกโยธิน ร.น.

ผมไม่ทราบข่าวคราวเลย จนกระทั่งเมื่อคืนนี้ คุณนาย อุบะ อธึกโยธิน และครอบครัวได้มาที่บ้าน บอกข่าวว่า กำหนดจะพระราชทานเพลิงศพคุณหลวง ในวันที่ ๘ เดือนหน้า รู้สึกเศร้าสลดใจมาก เพราะท่านถึงแม้อายุมาก แต่สุขภาพดี เมื่อคราวพบกัน นอกจากนั้นท่านยังเป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งค่อนจะมากพอดูทีเดียว

เมื่อผมได้สมัครใจเข้ารับราชการกองทัพเรือ ภายหลังที่สำเร็จแพทยศาสตร์บัณฑิต และรับราชการเป็นแพทย์ประจำบ้านอยู่ รพ. ศิริราช หนึ่งปี ผมได้รับการฝึกและอบรมให้เป็นพลทหารเรือที่ดีจากหมวดเรือเล็ก ซึ่งในเวลานั้นอยู่ในบังคับบัญชาของท่าน ผมรู้สึกภูมิใจมาก ที่มีผู้บังคับบัญชาที่เข้มแข็ง เอาใจใส่ เสียงดัง แต่ใจดี มีเมตตาต่อทหารทั่วไป

ในกรณีพิพาทอินโดจีน ท่านได้รับคำสั่งให้เป็น ผบ.ร. พัน. ๑ นย. ทางด้านจันทบุรี ผมได้มีโอกาสพบกับท่านอีกครั้ง เพราะผมเป็นนายแพทย์ ประจำ ร. พัน. ๒ นย. และได้พยายามดูแลและติดต่อกับท่านเสมอ ท่านได้ทนลำบากตรากตรำเพื่อชาติ โดยมิได้เกรงกลัวอันตรายหรือเหน็ดเหนื่อย จน

กระทั่งสุขภาพของท่านสู้ไม่ไหว ถึงแก่เป็นโรคปอดอักเสบ จึงจำเป็นต้องส่งมารักษายังแนวหลัง

ส่วนมากท่านประจำอยู่ที่สัตหีบ เมื่อผมยังเป็นนายทหารเด็ก ๆ และถูกย้ายไป รพ. อาภากรเกียรติวงศ์ (ก่อนเรียก รพ. สัตหีบ) เป็นครั้งคราวก็ได้มีโอกาสได้คุ้นเคยกับท่าน และครอบครัวของท่านตลอดเวลา จนกระทั่งท่านออกจากราชการไป หลังจากนี้ก็พบกันน้อยหน่อย

ปกติท่านเป็นคนดีมาก ได้ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติไว้มากมาย เมื่อท่านจากไปก็ย่อมเป็นที่น่าเสียดาย ขอให้ผลแห่งความดีที่ท่านได้กระทำมาแล้ว จงสนองตอบแทนท่าน แก่ดวงวิญญาณของท่านในสัมปรายภพด้วยเทอญ.

พล.ร.ต. อรุณ รัตตะรังสี

รอง พญ. ทร.

๑๙ ก.พ. ๑๓

คำไว้อาลัย

ถึงแม้ว่ามนุษย์ทุกคนจะรู้ดี การเกิด แก่ เจ็บ และตาย นั้นเป็นกฎแห่งธรรมชาติ เมื่อมีการตายกันขึ้น ก็อดที่จะเศร้าโศกเสียใจมิได้ ยิ่งผู้ที่ถึงแก่กรรมเป็นผู้ที่เคยประกอบคุณงามความดีไว้ เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่มากเพียงใด ความเศร้าโศกเสียดายอาลัยรักก็มีมากเพียงนั้น

นาวาเอกหลวงอธึกโยธิน ร.น. เป็นผู้หนึ่งซึ่งการถึงแก่กรรมของท่าน นับได้ว่าเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวงของภริยา บุตร และธิดา เพราะตลอดชีวิตของท่าน ท่านได้ให้ความรักความอบอุ่นอย่างทั่วถึง ไม่เคยเลยที่จะทำให้ผู้ใดต้องเดือดร้อนกังวล

ในด้านหน้าที่ราชการ และความสำนึกในความรับผิดชอบซึ่งท่านได้มีต่อประเทศชาติและสังคม นับได้ว่าท่านเกิดมาทั้งทีแล้วไม่เสียชาติเกิดเป็นลูกผู้ชายชาติทหาร จากผลการปฏิบัติของท่าน ทำให้ท่านก้าวหน้าในชีวิตราชการอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งออกจากราชการ แม้กระนั้นก็มิได้ทำให้ท่านรู้สึกตนว่าได้ทำงานเพื่อประเทศชาติมาพอสมควรแล้วควรจะพัก

ผ่อนเสียที แต่กลับสามารถทำงานในรัฐวิสาหกิจต่ออีก เช่นที่องค์การอาหารสำเร็จรูปบ้านโป่ง และที่องค์การเชื้อเพลิงทหารบก เป็นต้น ท่านไม่เคยเลยที่จะยอมตนเป็นเศษของสังคม ท่านได้แสดงตัวอย่างอันดีให้เห็นว่าตราบใดที่สองเท้ายังยืนหยัดอยู่บนธรณีนี้ได้แล้ว ท่านยังสามารถทำคุณประโยชน์ให้แก่ครอบครัวสังคม และประเทศชาติอยู่เสมอ การถึงแก่กรรมของท่านทิ้งไว้ซึ่งความดีซึ่งจะเป็นตัวอย่างแก่ชนรุ่นหลังต่อไป ทิ้งความอาลัยรักไว้ให้กับ ภริยา บุตรธิดา เพื่อน และผู้ที่รู้จักมักคุ้นทั่วไป ขอให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของท่านจงประสพแต่ความสุขในสัมปรายภพ นั้น เทอญ.

พันเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์

ผู้บังคับศูนย์สงครามพิเศษ ลพบุรี

แด่คุณหลวงอธึกโยธิน

โลกอันมีสรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งปวงเป็นเครื่องประดับดังที่เห็นรู้กันอยู่นั้น เป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจโดยถ่องแท้ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชีวิตให้พ้นจากความทุกข์มีความผาสุกตามควรแก่อัตภาพ เรื่องสำคัญที่จะต้องศึกษาคือธรรมชาติ ที่เนื่องกับสรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งปวงเหล่านั้น ที่เป็นสภาวธรรมประการหนึ่ง ที่เป็นกฎเกณฑ์ประการหนึ่ง ที่เป็นผลตอบสนองอีกประการหนึ่ง ทั้งที่เป็นส่วนเฉพาะและส่วนที่สัมพันธ์กัน

สรรพสัตว์ ณ ที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะที่เป็นมนุษย์และสัตว์เดรัจฉานซึ่งดำรงชีวิตอยู่ในโลก อันมีสภาพต่าง ๆ กันตามฐานะที่ได้อัตภาพถือกำเหนิดเกิดมาด้วยกรรมของตน และจะต้องดำเนินชีวิตไปภายใต้กฎของสังสารวัฏจนกว่าจะตาย ที่เป็นสัตว์เดรัจฉานนั้นย่อมอาภัพเพราะอับปัญญา ต่างกับมนุษย์ที่มีปัญญาจะสามารถศึกษาทำความเข้าใจในสรรพสิ่งทั้งปวง ให้รู้แจ้งชัดถึงสภาวธรรมและกฎเกณฑ์ตลอดกระทั่งผลตอบสนองซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การดำเนินชีวิต

สรรพสิ่ง ณ ที่นี้จะกล่าวถึงสิ่งอื่นนอกจากสรรพสัตว์บรรดามีอยู่ในโลก ทั้งที่เป็นส่วนนามธรรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การดำรงชีวิตให้เป็นสุข และส่วนที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับพืชพันธุ์แร่ธาตุต่าง ๆ ซึ่งจัดเป็นทรัพยากรอันมีประโยชน์เกื้อกูลเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขของสรรพสัตว์ สำหรับมนุษย์ย่อมถือเอาเป็นทรัพย์สมบัติโดยชอบธรรม เพื่อจัดสรรให้เป็นสิ่งเกื้อกูลแก่การดำรงชีวิต เกี่ยวกับปัจจัยในการครองชีพให้ผาสุกด้วยการปันเฉลี่ยกันตามความจำเป็น

ในด้านสภาวธรรม สรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งหลายล้วนเป็นธาตุต่าง ๆ รวมตัวกันเข้าแล้วเกิดขึ้น อาศัยเหตุและปัจจัยปรุงแต่งให้เป็นไป สรรพสัตว์แต่ละชีวิตประกอบด้วยธาตุ ๖ มี ธาตุดิน (ของแข็ง) น้ำ (ของเหลว) ลม (ของไหวเคลื่อน) ไฟ (ของร้อน) อากาศ (ช่องว่าง) วิญญาณ (ธาตุรู้) สรรพสิ่งทั้งปวงแต่ละอันที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ก็ประกอบด้วยธาตุต่าง ๆ อย่างเดียวกับสรรพสัตว์ทั้งหลาย เว้นวิญญาณธาตุแม้บางสิ่งที่มีชีวิตแสดงอาการเคลื่อนไหวได้ ก็นับว่าเป็นเพียงอาการของชีวิตินทรีย์เท่านั้น ไม่มีวิญญาณ

ในด้านกฎเกณฑ์ สรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งปวงที่เกิดขึ้นโดยอาศัยเหตุปัจจัยปรุงแต่ง ย่อมตกอยู่ใต้กฎที่เรียกว่า สา-

มัญลักษณะ คือ อนิจฺจํ ไม่เที่ยง ทุกฺขํ ทนอยู่อย่างนั้นไม่ได้ต้องผันแปรเปลี่ยนแปลงไป อนตฺตา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครที่จะเป็นไปสมดังใจหมายให้ จึงไม่ควรจะยึดถือด้วยความหลงผิด (ทิฏฐิ) ว่าเป็นเรา เป็นเขา หรือด้วยความทะยานอยาก (ตัณหา) ว่าเป็นของเรา ของเขา อนึ่งย่อมจะดำรงอยู่ได้เพียงเวลาที่จำกัด (มีอายุขัย) ถ้าเป็นสิ่งที่มีชีวิตก็ต้องตาย

ในด้านผลตอบสนอง สรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งปวงที่เกิดขึ้นแล้วในโลกนี้ ย่อมตกอยู่ภายใต้กฎแห่งการหมุนเวียนในกระแสของกาลเวลา เป็นต้นว่า ผันแปรไปตามสภาพสูญสลายในที่สุด ที่เป็นพืชก็แพร่พันธุ์ไปตามประเภทและชนิดของมัน ที่เป็นสัตว์ก็ประสมพันธุ์แพร่กระจายกันไปตามฐานานุรูป ที่เกี่ยวด้วยการกระทำของมนุษย์ในเรื่องกิจกรรม ก่อให้เกิดผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ไปตามเกณฑ์ ในด้านการประพฤติปฏิบัติย่อมเป็นเหตุให้เกิดวิบากผลตามลักษณะที่กระทำ เรียกกันว่า "กฎแห่งกรรม"

บรรดามนุษย์ที่บังเกิดขึ้นแล้วในโลกนี้ พระมหาสมณโคดมบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า จัดเป็นเอกอรรคมหาบุรุษที่ได้อุบัติขึ้นเพื่อเกื้อกูลอำนวยสุขประโยชน์แก่โลก โดยพระมหา-

กรุณาอันใหญ่หลวงกว้างขวางสุดที่จะปริมาณ คำสั่งสอนของพระองค์โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ทรงสั่งสอนให้รู้จักธรรมชาติของโลกที่เนื่องกับสรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งปวง เกี่ยวด้วยสภาวธรรมตลอดกระทั่งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งผลตอบสนองเมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องพัวพัน เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การดำรงชีวิตให้ผาสุก

พระบรมศาสดาได้ทรงแสดงให้ปรากฏว่า พระองค์เป็น "สยัมภู" ผู้สร้างสรรพระองค์เอง ให้มีฤทธิเดชสามารถช่วยให้มนุษย์พ้นจากทุกข์ได้เมื่อประพฤติปฏิบัติตามที่พระองค์ทรงชี้แนะ ได้ทรงแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่าง ทั้งทรงสั่งสอนให้เข้าใจได้อย่างแจ่มชัดว่า อะไรเป็นตัวทุกข์ เกิดขึ้นได้อย่างไร ทำอย่างไรจึงจะดับทุกข์เสียได้ มีทางดำเนินไปให้ถึงที่สิ้นทุกข์ได้อย่างไร คำสั่งสอนเหล่านั้นอาจประพฤติปฏิบัติตามให้บรรลุถึงความสิ้นทุกข์ได้จริง

ลักษณะสำคัญที่ปรากฏนั้นแสดงว่า พระองค์เป็นพระอรหัตต์ มี ศีลบริสุทธิ์ ความประพฤติทางกายวาจาสะอาดปราศ-จากโทษ จิตบริสุทธิ์ น้ำใจใสสะอาดปราศจากความขุ่นหมองปลอดจากอกุศลธรรมทั้งปวงสิ้นเชิง ความคิดเห็นบริสุทธิ์ เล็ง

เห็นถูกต้องตามสภาพที่เป็นจริงของธรรมชาติ สิ้นความสงสัยลังเล เพราะรู้ชัดเห็นชัด รู้จักทางที่จะดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ รู้จักวิธีการปฏิบัติที่จะดำเนินไปทางนั้น บรรลุถึงความชัดเจนแจ่มแจ้งประจักษ์ในสภาพแห่งธรรมทั้งมวล

ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง พระองค์เข้าถึงธรรมของพระอริยเจ้าด้วยการค้นคว้า อาศัยศีลสมาธิปัญญาเป็นทางนำไปเห็นชัดรู้ชัดด้วยปัญญาถูกต้องตามหลักวิชาประจักษ์แจ้งแก่พระองค์ โดยไม่มีใครมาบอกเล่า ทำให้กิเลสหมดสิ้นไปจากขันธสันดาน ไม่มีความยินดียินร้ายและยึดถือติดข้องใด ๆ สามารถที่จะรู้เห็นความเป็นไปของพระองค์เอง และสรรพสัตว์ทั้งปวงกับสรรพสิ่งทั้งหลาย ทั้งในกาลที่เป็นอดีตปัจจุบันหรืออนาคต อาจพยากรณ์ตอบปัญหาข้องใจให้สิ้นสงสัยได้

บริบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ พระองค์ทรงคุณรอบรู้ในวิชา ๘ ประการ มี รู้วิธีแสดงฤทธิ รู้จักวิธีฟังเสียง (หูทิพย์) รู้จักวิธีดูรูป (ตาทิพย์) รู้ระลึกชาติหนหลังได้ รู้จุติปฏิสนธิของสัตว์ รู้วาระน้ำจิตของคนอื่น รู้วิธีการทำให้แจ้งซึ่งกองทุกข์ รู้วิธีบังคับให้ผู้อื่นทำตามใจ และทรงคุณในทางประพฤติดีปฏิบัติชอบ ๑๕ ประการมี สำรวมกายวาจา สำรวมอินทรีย์ ๖

รู้ประมาณการบริโภค ตื่นอยู่ในกุศลธรรม มีความเชื่อ สติ ความเพียร ปัญญา เป็นพหูสูตร ละอายต่อบาป กลัวบาป สามารถเจริญฌานที่ ๑ – ๒ – ๓ – ๔

ดำเนินไปตามวิถีทางที่ถูกต้อง พระองค์ทรงปาริสุทธศีล ๔ สังวรในพระปาฏิโมกข์ สังวรอินทรีย์ (เมื่ออายตนภายในกระทบกับอายตนภายนอก) บริโภคปัจจัยสี่ด้วยการพิจารณา เลี้ยงชีพโดยบริสุทธิ์ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจ ๕ ประการ มี ก่อนรุ่งอรุณทรงพิจารณาดูบุคคลที่มีอุปนิสัยสมควรฟังคำสอนให้บรรลุถึงมรรคผลได้ ตอนเช้าเสด็จออกบิณฑบาตรโปรดสัตว์ ตอนเย็นทรงแสดงพระธรรมเทศนาแก่ประชาชน ตอนค่ำทรงแสดงพระธรรมเทศนาแก่พระภิกษุสงฆ์ ตอนดึกทรงพยากรณ์ตอบปัญหาที่เทพยดากราบทูลถาม

รู้แจ้งโลก พระองค์รู้แจ้งแทงตลอดเรื่องที่เกี่ยวกับโลก (สากลจักรวาล) ด้วยทศพลญาณ ตรัสว่า "กายอันยาวหนึ่งวา หนาหนึ่งคืบ กว้างหนึ่งศอก โดยประมาณ ที่มีใจครองของคนเรานั้น เป็นโลกอันหนึ่ง" ที่เป็นสากลจักรวาลทรงกำหนดที่ให้กำเหนิดของสรรพสัตว์เป็นแดน เรียกว่า "โลกสาม" มี กามโลก ที่อยู่ของพวกเสวงกามคุณ รูปโลก ที่อยู่ของพวกรูปพรหม

อรูปโลก ที่อยู่ของพวกอรูปพรหม โดยสรุปตรัสพยากรณ์ได้ว่า "ในโลกนั้นมีอะไรเป็นอะไร ทำอย่างไรถูก ผิด ควร ไม่ควร มีผลตอบสนองอย่างไร"

เป็นผู้สามารถในการฝึกคนชั้นเยี่ยมยอด พระองค์สามารถฝึกคนที่อาจเข้าถึงธรรมวิเศษสำหรับพระอริยบุคคลได้ พวกที่ปัญญาไว อาจบรรลุมรรคผลได้ทันที พวกที่มีปัญญาอันดับรองอาจบรรลุถึงธรรมได้ด้วยอาศัยเวลาทำความเพียรพอสมควร พวกที่มีปัญญาอันดับถัดลงไป อาจบรรลุถึงธรรมได้ด้วยอาศัยมีเวลานานทำความเพียรอย่างเคร่งเครียด เปรียบด้วยดอกบัว ๓ เหล่า ที่โผล่พ้นน้ำแล้วจักบานทันทีเมื่อต้องแสงอาทิตย์ ที่ปริ่มน้ำและอยู่ใต้พื้นน้ำจักบานในวันข้างหน้าตามลำดับ

เป็นครูของคนทั้งชั้นสูงและชั้นสามัญ พระองค์เป็นครูชั้นยอดเยี่ยม สามารถบัญญัติคำสอนให้ผู้ฟังที่มีปัญญาเข้าใจ กระทั่งเข้าถึงสภาพที่เป็นจริงได้ เนื้อถ้อยกระทงความทุกคำทุกตอนตรัสออกมาด้วยความรู้แจ้งเห็นจริงของพระองค์ ช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจชัดเจนแจ่มแจ้งประจักษ์ใจ อนึ่งพระองค์สามารถจะหยั่งรู้น้ำใจและอุปนิสัยของผู้ฟังได้ว่า ต้องการรู้อะไร จะกำหนดวิธีสอนและป้อนคำสอนอย่างไร ผู้ฟังจึงจะสามารถทำความเข้าใจได้อย่างแจ่มกระจ่าง บรรลุถึงผลชั้นสูงสุดตามควรแก่วาสนา

เป็นผู้ตื่นอยู่ในความรู้แจ้ง พระองค์รู้แจ้งในวิชาสารพัด เต็มเปี่ยมอยู่ในพระหฤทัย แผ่ไปกว้างขวางไม่มีขอบเขต ด้วยคุณวิเศษอันมีแต่เฉพาะองค์พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า สา– มารถที่จะพยากรณ์ ตอบโต้ปัญหาโดยความแจ้งชัดในคำถามครบถ้วนทุกประเด็น ผู้มีปัญญาย่อมฟังเข้าใจแจ่มกระจ่าง อาจบรรลุถึงประโยชน์ตามภูมิธรรมอันควรแก่วาสนาบารมี ดังมีคำสรรเสริญเมื่อจบพระธรรมเทศนาว่า "ไพเราะนัก! ไพเราะนัก! พระเจ้าค่ะ เหมือนหงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิดไว้ ส่องแสงสว่างในที่มืดให้คนตาดีมองเห็น"

เป็นผู้จำแนกแจกธรรมโดยภราดรภาพ พระองค์จำแนกแจกแจงคำสั่งสอนในลักษณะที่มีกระบวนการอันครบถ้วน ตามลำดับความตื้นลึกยากง่ายของเรื่องราวไม่สับสนต้นปลาย ตรงกับสภาพความจริง ที่เรียกว่า "สัจจธรรม" ด้วยภาษาที่ฟังชัดเจนแจ่มแจ้งปราศจากถ้อยคำที่เคลือบคลุม สิ้นความสงสัยไม่มีข้อคิดที่ชวนให้เกิดปัญหาขัดแย้งอย่างใดได้เลย ประธานพระพุทธโอวาทด้วยน้ำพระทัยที่เปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ปรารถนาจะเกื้อกูลให้เกิดประโยชน์และความสุข แก่ผู้ฟังเสมอหน้ากัน

พระพุทธคุณที่ได้แสดงไว้นั้นบ่งลักษณะสมบูรณ์แบบของ "ครู" กล่าวโดยย่อ คือ ครูต้องเป็นผู้บริสุทธิ์ตั้งตนมั่นอยู่

ในศีลธรรม มีความรู้แจ้งชัดจัดเจนในศิลปวิทยาครบถ้วนตามกระบวนการบริบูรณ์ด้วยหลักวิชาและคุณสมบัติทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ดำเนินชีวิตอยู่ในทางที่ดีที่ชอบ รอบรู้เรื่องราวที่จะผดุงฐานะและหน้าที่ให้เป็นประโยชน์ มีความสามารถในการฝึกสอน วางตนสมกับฐานะที่เป็นครู ตื่นอยู่ในความรู้ตลอดกาล สั่งสอนศิษย์ด้วยความเมตตาปรารถนาดีโดยเสมอหน้ากันไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง

คำสั่งสอนของพระบรมศาสดา โดยประมวลเรียกกันอย่างย่อว่า "พระธรรมวินัย" หรือ "ศีลธรรม" หมายถึงสัจจธรรมที่เป็นกฎเกณฑ์ของสังสารวัฏ มีผลตอบสนองให้ผู้ประพฤติปฏิบัติได้รับวิบาก เป็นความสุขความทุกข์ตามวิถีที่เป็นโลกียธรรม หรือพ้นทุกข์ทั้งสิ้นได้ตามวิถีที่เป็นโลกุตตรธรรม สมบูรณ์ด้วยหลักวิชาการทั้งในด้านปรัชญา (ความจริงแท้), ชีววิทยา, สังคมวิทยา, จริยศาสตร์ เหล่านี้เป็นต้น เป็นคำสั่งสอนที่ทรงคุณวิเศษสอดคล้องกับธรรมชาติไม่สามารถจะกล่าวคำคัดค้านได้

คุณวิเศษของพระธรรมที่เป็นคำสั่งสอน มีคำบรรยายสรรเสริญไว้ว่า พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวดีแล้ว เป็นสวากขาตธรรม คือ ธรรมที่ตรัสออกมาด้วยความรู้แจ้งเห็นจริง

ของพระองค์ ตามสภาพที่เป็นจริงดังที่เรียกกันว่า "สัจจธรรม" มี ๒ จำพวก ที่เป็นความจริงแท้มีอยู่โดยธรรมชาติ ชื่อว่า "ปรมัตถธรรม" จำพวกหนึ่ง มีลักษณะประจำ "โดยกระแสหรืออายุขัย ที่เป็นสิ่งสมมุติเรียกกัน ชื่อว่า "บัญญัติธรรม" อีกจำพวกหนึ่ง เป็นสิ่งที่ไม่มีอยู่ในสภาพที่เป็นจริง

เป็นของอันบุคคลพึงเห็นเอง สามารถทำความเข้าใจและเข้าถึงความรู้แจ้งเห็นจริงได้ โดยมองเห็นสภาพที่เป็นจริงชัดประจักษ์ใจ รู้ความหมายของธรรมนั้นทั่วถึงเมื่อได้พบเห็นได้ยินได้ฟัง แล้วอาจประพฤติปฏิบัติตามได้โดยถูกต้องตลอดกระบวน ตามภูมิแห่งปัญญาประกอบกับวาสนาบารมีที่เป็นพื้นฐาน ซึ่งจะเข้าถึงธรรมขั้นมรรคผลเป็นพระอริยบุคคลที่จัดเป็นโลกุตตรธรรม หรือธรรมขั้นโลกียที่จะอำนวยผลให้ได้รับประโยชน์ มีความสุขในปัจจุบันชาติและมีกุศลวิบากในอนาคต

เป็นของไม่มีกาลเวลา นัยหนึ่งหมายถึง ธรรม หรือธรรมชาติ นั้นย่อมทรงตัวเป็นปกติอยู่ดังนั้น ไม่เปลี่ยนแปลงบังคับบัญชาไม่ได้ จึงเป็นของไม่มีอายุขัย ไม่มีกาลเวลา อีกนัยหนึ่งหมายถึง คำสั่งสอนของพระบรมศาสดานั้นเป็นสัจจธรรมขั้นสุดยอด ที่พระองค์เข้าถึงด้วยความรู้แจ้งเห็นจริง เป็นอมต

ธรรมที่อยู่ในกาลวิมุติ พ้นจากความแก่ความตายและความทุกข์ทรมานทั้งปวง ซึ่งพระองค์ทรงค้นพบแล้วเป็นความรู้สุดยอดที่ทรงสั่งสอนให้เข้าถึงสภาพที่ไม่มีกาลเวลาได้จริง

เป็นของทำให้ทดสอบได้ ด้วยการประพฤติธรรมย่อมได้อานิสงฆ์เป็นผลตอบสนอง ดังมีพระพุทธภาษิตกล่าวว่า "ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมไม่ให้ตกไปในทางชั่ว" อันนี้จัดเป็นสามัญผลที่ธรรมฝ่ายกุศลมีผลตอบสนอง ให้ผู้ที่ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ได้ประสบพบเห็นคุณงามความดีด้วยตนเอง หรือด้วยคำสรรเสริญจากผู้อื่น แม้ในขั้นสูงผู้เจริญมรรคธรรมอาจบรรลุมรรคผลเป็นอริยบุคคลได้ เมื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามวิถีโดยครบถ้วนในกระบวนการที่กำหนดไว้

เป็นของบุคคลพึงน้อมนำเข้ามาใส่ใจ โดยที่พระธรรมอันพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสไว้นั้นเป็นสัจจธรรมที่แสดงด้วยความปรารถนาจะให้ผู้ประพฤติตามได้รับประโยชน์ให้ดำรงชีวิตอยู่ในโลกอย่างผาสุกเมื่อปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ฉะนั้นบุคคลผู้ปรารถนาประโยชน์และความสุข พึงน้อมนำเข้ามาใส่ใจศึกษาให้แตกฉานแจ่มแจ้ง แล้วประพฤติปฏิบัติตามให้ครบถ้วนในกระบวนการ ย่อมจะประสบความสัมฤทธิผลได้ตามอานิสงส์ที่แสดงไว้

เป็นของอันวิญญูชน (ผู้มีปัญญา) ทั้งหลายพึงรู้แจ้งจำเพาะตน ผู้ใดประพฤติธรรมด้วยการปฏิบัติให้เคร่งครัดตามหลักวิชาการ ย่อมรู้ผลแจ้งประจักษ์ที่ตนเอง แม้ในขั้นสูงสุดที่บรรลุถึงความหลุดพ้น ก็สามารถจะรู้ได้แน่ชัดในความรู้สึกที่แจ้งประจักษ์จำเพาะตน จัดลำดับแสดงถึงหลักวิชาทางจิตวิทยาได้ตามนัยแห่งคัมภีร์พระอภิธรรมที่กล่าวถึงวิถีจิต แม้เช่นนั้นก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เหมือนอย่างผู้บริโภคอาหารก็ย่อมรู้ได้เองเกี่ยวกับรสอาหารหรือปริมาณที่ต้องการ

บุคคลที่ประพฤติธรรมให้เห็นเป็นตัวอย่างขั้นสูงสุด คือ พระสงฆ์ ซึ่งบำเพ็ญศีลในเบื้องต้น บำเพ็ญสมาธิในท่ามกลาง และบำเพ็ญเพียรให้เกิดปัญญา เพื่อรู้แจ้งเห็นจริงในธรรมให้ถึงที่สุดทุกข์ในเบื้องปลาย นั้น คือ อริยมรรคธรรมประกอบด้วยองค์ ๘ มีความเห็นชอบ (สัมมาทิฏฐิ), ความดำริชอบ (สัมมาสังกัปปะ) นี้จัดเป็นปัญญา เจรจาชอบ (สัมมาวาจา), ประพฤติชอบ (สัมมากัมมันตะ), เลี้ยงชีวิตชอบ (สัมมาอาชีวะ) นี้จัดเป็นศีล เพียรชอบ (สัมมาวายามะ), ระลึกชอบ (สัมมาสติ), ตั้งใจมั่นชอบ (สัมมาสมาธิ) นี้จัดเป็นสมาธิ

มีคำกล่าวสรรเสริญพระสงฆ์ไว้ว่า พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว ตั้งมั่นอยู่ในการบำเพ็ญศีลสมาธิปัญญา พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว ประพฤติมรรคธรรมเที่ยงตรงแน่วแน่ พระสาวกของพระผู้มีพระเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติถูกแล้ว ตามวิถีทางแห่งมรรคธรรม พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติชอบแล้ว บรรลุมรรคผลอันเป็นทางเข้าถึงความสิ้นทุกข์ทั้งปวง เหล่านี้เป็นส่วนคุณสมบัติของพระสงฆ์สาวกโดยเฉพาะ

พระสงฆ์สาวกทั้งหลายเหล่านั้นประพฤติมรรคธรรมจนบรรลุภูมิพระอริยบุคคล จัดเป็นคู่ มี ๔ คู่ นับเรียงองค์เป็น ๘ คือ พระโสดาปัตติมรรค กับ พระโสดาปัตติผล คู่หนึ่ง พระสกทาคามิมรรค กับ พระสกทาคามิผล คู่หนึ่ง พระอนาคามิมรรค กับ พระอนาคามิผล คู่หนึ่ง พระอรหัตตมรรค กับ พระอรหัตตผล คู่หนึ่ง บุคคลเหล่านั้น จัดอยู่ในบริษัท ๔ คือ ชายผู้ถือเพศเป็นพระภิกษุหนึ่ง หญิงผู้ถือเพศเป็นพระภิกษุณีหนึ่ง ชายผู้เป็นฆราวาสบำเพ็ญตนเป็นอุบาสกหนึ่ง หญิงผู้เป็นฆราวาสบำเพ็ญตนเป็นอุบาสิกาหนึ่ง

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ท่านเป็นผู้ควรแก่เครื่องสักการะที่เขานำมาบูชา ท่านเป็นผู้ควรแก่การต้อน

รับ ท่านเป็นผู้ควรแก่การรับทักษิณาทาน ท่านเป็นผู้ควรได้รับอัญชลิกรรม (การกราบไหว้) ท่านเป็นนาบุญของโลกไม่มีนาอื่นยิ่งกว่า เพราะท่านเป็นผู้บริสุทธิ์ทรงปาริสุทธศีล ๔ สมบูรณ์ด้วยสมาธิคุณและปัญญาคุณ ได้นำสืบพระพุทธศาสนาต่อกันมานานจนกระทั่งปัจจุบันนี้ พระบรมศาสดาตรัสไว้ว่า "ตราบเท่าที่ยังมีผู้เจริญมรรคธรรม (ศีลสมาธิปัญญา) อยู่ พระอรหันต์ไม่ว่างจากโลก"

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ที่อัญเชิญกล่าวไว้ให้เห็นเป็นแนวทางปฏิบัติ เจริญตามรอยพระยุคลบาทของพระบรมศาสดาอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเข้าถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก "พุทธํ สรณํ คจฺฉามิ" เพื่อเข้าถึง-พระธรรมเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก "ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ" เพื่อเข้าถึงพระสงฆเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก "สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ" พึงเข้าใจให้ตระหนักว่าจะพึ่งท่านได้ต้องประพฤติปฏิบัติให้ตรงตามวิถี เช่น ที่กล่าวเป็นคำสรรเสริญไว้ข้างต้นนั้นด้วยความเข้าใจแจ้งชัดโดยครบถ้วน

โดยเฉพาะคำสั่งสอนที่ตรัสไว้ดีแล้ว คือ ศีลธรรม อัน-เป็นแนวพัฒนาจิตใจให้ปราศจากอกุศลธรรม เพื่อจักได้เป็นผู้

ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ดำเนินชีวิตให้ก้าวหน้าไปในทางที่มีความสุขความเจริญ อยู่ในโลกนี้ (ปัจจุบัน) และโลกหน้า (อนาคต) ตามอานิสงส์ ผู้มีศีลย่อมดำเนินชีวิตอยู่ในทางที่ชอบ สีเลน สุคตึ ยนฺติ อุดมด้วยโชคลาภ สีเลน โภค สมฺปทา เข้าถึงความสงบเยือกเย็น สีเลน นิพฺพุตึ ยนฺติ ผู้ประพฤติธรรมย่อมได้รับความคุ้มครองจากธรรม ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี ผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุข ธมฺมจารี สุขํ เสติ

ทางดำเนินชีวิตที่เป็นเบื้องต้น ตรัสว่า การบริจาคทาน การบำเพ็ญศีล การเจริญภาวนา เป็นบุญกิริยา วัตถุทั้ง ๓ คือ ทาน ศีล ภาวนา มีส่วนสงเคราะห์เกื้อกูลกัน ผู้หมั่นบริจาคทานย่อมสงเคราะห์เกื้อกูลให้สามารถบำเพ็ญศีลให้บริสุทธิ์ได้ง่าย ผู้หมั่นบริจาคทานและบำเพ็ญศีลเป็นปรกติ ย่อมสงเคราะห์เกื้อกูลให้สามารถเจริญภาวนาให้มีกำลังกล้า เพื่อเข้าถึงความรู้ ความเข้าใจ ความแจ้งประจักษ์ในธรรมทั้งปวงได้ง่าย ผู้มีปัญญาย่อมบริจาคทาน บำเพ็ญศีลและเจริญภาวนาให้มีผลไพบูลย์ได้

การบริจาคทาน พึงได้ด้วยความเสียสละไม่หวังผลตอบแทน จึงจะมีอานิสงส์สูงส่ง ด้วยความรอบรู้ว่าผู้ให้ต้องเป็นผู้มีศีลประพฤติดีปฏิบัติชอบอยู่เป็นปรกติ วัตถุทานเป็นของบริสุทธิ์

โดยประการทั้งปวง ผู้รับเป็นผู้ทรงคุณธรรมเหมาะสมที่จะเป็นเนื้อนาบุญ จึงจะเป็นวิบากกรรมที่มีผลไพบูลย์ เปรียบเช่นการคั้นงา ย่อมได้น้ำมันงา ถ้าเลือกงาที่มีคุณภาพสูงและคั้นโดยประณีต ย่อมได้น้ำมันงาที่มีค่าสูงและใสสะอาด ผู้คั้นย่อมจะได้น้ำมันงาเป็นธรรมดา มิพักต้องตั้งความปรารถนาน้ำมันงาให้เสียเวลา

บุคคลที่เกิดมาในโลกนี้ ไม่มีใครลากถุงเงินถุงทองหรือสมบัติพัสถานใด ๆ มาจากแม่ด้วย ที่เป็นคนมั่งมีศรีสุขก็ดี ที่ยากจนค่นแค้นสาหัสหรือไม่ถึงขั้นนั้นก็ดี ล้วนเป็นผู้ที่มีวิบากกรรมเป็นผลสืบเนื่องมาแต่อดีตชาติเกี่ยวกับการบริจาคทานทั้งนั้น พระบรมศาสดาจึงตรัสว่า "คนควรให้ทาน ททเยฺย ปุริโส ทานํ ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก คนหมู่มากย่อมคบเขา ททํ ปิโย โหติ ภชนฺติ นํ พหู ผู้มีปัญญาตั้งมั่นในธรรมอันเลิศแล้ว ให้ทานแก่ท่านผู้เป็นบุญเขตอันเลิศ จะไปเกิดเป็นเทพดาหรือไปเกิดเป็นมนุษย์ก็ตาม ย่อมถึงความเป็นผู้เลิศ บันเทิงอยู่ อคฺคสฺส ทาตา เมธาวี อคฺคธมฺมสมาหิโต เทวภูโต มนุสฺโส วา อคฺคปฺปตฺโต ปโมทติ"

ผลานิสงส์ขั้นสูงสุดที่พึงปรารถนา คือ ความสงบสุข (นิพพาน) จะเข้าถึงภาวะเช่นนั้นได้ต้องเป็นผู้ที่สิ้นอาสวกิเลส

อันเป็นอกุศลธรรม (โลภะ โทสะ โมหะ) ที่หมักดองอยู่ใน-ขันธสันดาน ฉะนั้นผู้บริจาคทานพึงตั้งปณิธานไว้ในฐานะเช่นนั้น ด้วยคำอธิษฐานว่า "สุทินฺนํ วต เม ทานํ อาสวกฺขยาวหํ โหตุ ขอทานที่ข้าพเจ้าถวายดีแล้ว จงเป็นเหตุให้ข้าพเจ้าหมดความเศร้าหมองใจเถิด" ผู้ให้พึงเข้าใจด้วยปัญญาว่า วัตถุทานที่ให้ก็ดี ผู้ให้ก็ดี ผู้รับก็ดี ย่อมตกอยู่ภายใต้กฎของสังสารวัฏเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ด้วยกันทั้งนั้น พึงบริจาคให้ไปเพียงเพื่อการสงเคราะห์เกื้อกูลกัน

พึงให้ทานโดยเคารพด้วยเจตนาที่เป็นกุศลทั้ง ๓ กาล คือ ก่อนที่จะให้ ขณะที่ให้ และภายหลังที่ให้แล้ว การบริจาคทานเป็นบุญกิริยาที่แสดงออกมาด้วยจิตใจที่เป็นกุศล ซึ่งจะเป็นชนกกรรมนำไปเกิดในอนาคต ถ้าให้ทานด้วยจิตใจที่ขุ่นหมองไม่ผ่องใส ย่อมมีผลกรรมเป็นอเหตุกจิต (ไม่มีเหตุ) กุศลวิบาก ถ้าให้ทานด้วยจิตใจที่ผ่องแผ้วปราศจากความต้องการผลตอบแทนและความขุ่นข้อง ย่อมมีผลกรรมเป็นทวิเหตุกจิต (ประ-กอบด้วยเหตุ ๒ อโลภะ อโทสะ มหาวิบาก ถ้าให้ทานด้วยจิตใจที่ผ่องแผ้วประกอบด้วยปัญญาที่เข้าใจแจ้งชัด ย่อมมีผลกรรมเป็นติเหตุกจิต (ประกอบด้วยเหตุ ๓ อโลภะ อโทสะ อโมหะ) มหาวิบาก

ปฏิสนธิวิญญาณที่เป็นอเหตุกจิตกุศลวิบากอันเป็นผลเนื่องจากการให้ทาน มีกุศลเป็นส่วนน้อย ที่เกิดเป็นคนย่อมพิกลพิการ ไม่สมประกอบมีปัญญาน้อย ที่เป็นมหาวิบากทวิเหตุกจิตอันเป็นผลเนื่องจากการให้ทาน มีกุศลมาก ที่เกิดเป็นคนย่อมสมประกอบไม่พิกลพิการแต่กำเหนิดมีปัญญาปานกลาง สามารถทำความเพียรให้เข้าถึงฌานสมาบัติหรือมรรคผลได้ด้วยความพยายามอย่างยิ่ง ที่เป็นมหาวิบากติเหตุกจิตอันเป็นผลเนื่องจากการให้ทานด้วยปัญญา มีกุศลมากที่สุด ที่เกิดเป็นคนย่อมสมประกอบไม่พิกลพิการแต่กำเหนิดมีปัญญามาก สามารถจะทำความเพียรให้เข้าถึงฌานสมาบัติหรือมรรคผลได้ง่าย

การบำเพ็ญศีล พึงสำรวมระวังมิให้การกระทำหรือคำพูดผิดปรกติไปกลายเป็นโทษ โดยอาศัยสติสัมปชัญญะ (ความระลึกรู้ตัว) ช่วยประคับประคอง (ใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำดีกว่า นิสมฺม กรณํ เสยฺโย) การบำเพ็ญศีลมุ่งความบริสุทธิ์ทางกายทางวาจาเป็นสำคัญที่สุด จึงต้องสำรวมระวังมิให้กระทำผิดอันเป็นการล่วงละเมิด ที่เรียกกันว่า "ศีลขาด" หรือประพฤติปฏิบัติย่อหย่อนไม่เคร่งครัดครบถ้วน ที่เรียกกันว่า "ด่างพร้อย" ศีลที่บำเพ็ญให้บริสุทธิ์จึงจะมีอานิสงส์ดังที่กล่าวมาแล้ว

และเป็นเบื้องต้นที่จะเข้าถึงมนุษย์สมบัติ, สวรรค์สมบัติ, นิพพานสมบัติได้แน่นอน

ศีลที่จะกล่าวถึง ณ ที่นี้ หมายถึงบทบัญญัติที่ให้กระทำหรืองดเว้นการกระทำ อันเป็นส่วนหนึ่งในคำสั่งของพระพุทธเจ้าที่ตรัสสอน อาจแบ่งได้เป็นปรกติศีล คือ ปัญจเวรวิรัติ (ศีล ๕) ศีลพรหมจรรย์ คือ อุโบสถศีล (ศีล ๘) ศีลบรรพชิต คือสามเณรสิกขา (ศีล ๑๐), ภิกษุปาฏิโมกข์ (ศีล ๒๒๗) และภิกษุณีปาฏิโมกข์ (ศีล ๓๑๑) ซึ่งมีผลานิสงส์ให้ผู้ประพฤติปฏิบัติได้รับประโยชน์ต่างกัน ในคุณธรรมและวิบากกรรมตามฐานะที่ตนเข้าถึงเป็นกัลยาณชนหรืออริยบุคคล ผู้มีศีลย่อมได้รับความเคารพเชื่อถือโดยทั่วไปเป็นนาบุญของโลก มีชื่อเสียงหอมหวนทวนลม

ศีล ๕ ปรกติมีวิบากกรรมเป็นกามาพจรกุศล เข้าถึงมนุษย์สมบัติเกิดเป็นคนมีรูปสวยรวยทรัพย์สมบูรณ์พูนสุขโดยประการทั้งปวงได้ ชั้นที่สูงกว่าอาจเข้าถึงสวรรค์สมบัติ เกิดเป็นเทพดาใน ๑ ชั้นฟ้า (ฉกามาพจรสวรรค์) ได้ ศีลพรหมจรรย์ (ศีลอุโบสถ) สำหรับพระอนาคามีบุคคลหรือผู้ปรารถนาโพธิญาณ มีวิบากกรรมเป็นกามาพจรกุศลหรือมหัคคตกุศล

เข้าถึงสวรรค์สมบัติหรือพรหมโลกตามกำลังฌานได้ ศีลบรรพชิตสำหรับพระอริยบุคคลหรือผู้ปรารถนามรรคผล มีวิบากกรรมเป็นกามาพจรกุศล, มหัคคตกุศลหรือโลกุตตรกุศล เข้าถึงสวรรค์สมบัติ, พรหมโลกหรือนิพพานได้

เรื่องที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับศีลในแง่ที่จะก่อให้เกิดโทษเป็นทุกข์ มีศีลในส่วนที่เป็นปรัชญา (ความจริง) ศีลในส่วนที่เป็นจรรยามรรยาท ศีลในส่วนที่เป็นกฎหมายสำหรับชุมชน ศีลในส่วนที่เป็นกฎของสังสารวัฏ เพื่อจะช่วยให้เกิดศรัทธาความเชื่อ ปสาทะความเลื่อมใสสนใจในการบำเพ็ญศีลแล้วจักได้ดำรงตนและดำเนินชีวิตไปตามคัลลองคลองธรรมในทางที่ดีที่ชอบ ปลอดภัยจากการประทุษฐร้ายเบียดเบียนกันในปัจจุบันชาตินี้ปลอดภัยจากการต้องโทษทัณฑ์ในฐานะเป็นอาชญากร พ้นจากโทษทุกข์ทั้งปวงในสัมปรายภพ ไม่มีเวรมีภัยต่อกันในสังสารวัฏอันยาวนาน

ในส่วนที่เป็นปรัชญา พิจารณาให้เกิดปัญญาเข้าถึงความจริงแท้ว่าทำไมจึงต้องมีศีล เช่น สิกขาบท ที่ ๑ ห้ามมิให้ฆ่าสัตว์ ก็เพราะความจริงโดยแท้นั้น คนและสัตว์ทั้งปวงย่อมรักชีวิตเป็นที่สุดด้วยกันทั้งนั้น จึงควรเว้นจากการฆ่ากัน

รองลงไปคนเราย่อมรักและหวงแหนทรัพย์สมบัติ จึงควรงดเว้นการลักขโมยกันจัดเป็นสิกขาบทที่ ๒ ถัดไปคนเราย่อมรักครอบครัวและระวังป้องกันไม่ให้ใครล่วงละเมิด จึงควรเว้นจากมุสาวาทจัดเป็นสิกขาบทที่ ๔ การดื่มเหล้าหรือน้ำเมา ชวนให้ประพฤติผิดปรกติละเมิดศีลได้ง่าย จึงควรเว้นเสียจัดเป็นสิกขาบทที่ ๕

ในส่วนที่เป็นจรรยามรรยาท คนที่เป็นผู้ร้ายฆ่าคนหรือประทุษร้ายเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ก็ดี เป็นโจรปล้นทรัพย์หรือลักขโมยหรือฉ้อโกงก็ดี ประพฤติล่วงละเมิดประเวณีข่มเหงผู้หญิงที่เป็นภริยาของชายอื่น หรือล่วงเกินหญิงที่อยู่ในปกครองของบิดามารดาหรือญาติผู้พิทักษ์ก็ดี พูดปดมดเท็จไม่อยู่กับร่องกับรอยเชื่อถือไม่ได้ก็ดี เป็นนักเลงเหล้าเมาหยำเปจนขึ้นชื่อว่าขี้เมาก็ดี เหล่านี้ จัดว่าเป็นคนไม่มีศีลธรรม เป็นเสนียดของสังคมไม่มีใครเคารพนับถือ เป็นที่รังเกียจไม่มีใครคบหาเพราะไว้ใจไม่ได้

ในส่วนที่เป็นกฎหมายสำหรับชุมชน การฆ่าคน การประทุษร้ายเพื่อนมนุษย์ เป็นความผิดทางอาญาอาจถูกศาลพิพากษาโทษให้ประหารชีวิต หรือจำคุกหนักเบาเพียงใดแล้วแต่

ลักษณะที่กระทำผิด ส่วนการฆ่าหรือประทุษร้ายเบียดเบียนสัตว์เดรัจฉาน อาจต้องถูกลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย การลักทรัพย์, ประพฤติล่วงประเวณี, กล่าวมุสาวาทหรือเสพสุราเมาจนเสียสติ ถ้ามีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าลักษณะใดเป็นการกระทำผิด ผู้ที่ประพฤติล่วงละเมิดบทบัญญัติก็อาจถูกลงโทษตามกฎหมาย

ในส่วนที่เป็นกฎของสังสารวัฏ การฆ่าสัตว์มีวิบากกรรมให้ถูกฆาตกรรมหรืออายุสั้น การประทุษร้ายเบียดเบียนสัตว์มีวิบากกรรมให้ถูกประทุษร้ายร่างกาย หรือมีร่างกายพิกลพิการ หรือมีโรคภัยเบียดเบียนอยู่เนืองนิจ การลักขโมยหรือฉ้อโกงมีวิบากกรรมให้เป็นคนยากจนค่นแค้น หรือถูกประทุษร้ายเบียดเบียนทรัพย์สิน หรือถูกฉ้อโกงยักยอก การละเมิดประเวณีมีวิบากกรรมให้มีรูปร่างอัปลักษณ์ หรือถูกลอบทำร้าย หรือมีศัตรูมาก หรือต้องร้อนใจเรื่องครอบครัว การกล่าวมุสาวาทมีวิบากกรรมให้ขาดวาจาสิทธิ์ มักถูกกล่าวร้าย ไม่ได้รับความเชื่อถือ การเสพสุราเป็นอาจิณมีวิบากกรรมให้อับปัญญา หรือหย่อนสติสัมปชัญญะ

การเจริญภาวนา พึงบริจาคทานเนือง ๆ และบำเพ็ญศีลให้เป็นปรกติ เพื่อให้มีกำลังกล้าที่จะสำรวมใจให้มีพละ ๕ คือ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา อันเป็นพลังช่วยให้การเจริญภาวนาที่มุ่งหมายให้จิตเป็นสมาธิ แล้วสามารถเข้าถึงปัญญาที่รู้แจ้งในธรรมทั้งปวงได้ดังปรารถนา เมื่อพละ ๕ เจริญเต็มที่แล้วย่อมเกิดอินทรีย์ ๕ คือ กุศลธรรมตัวเดียวกันนั้น หากเป็นพลังอีกลักษณะหนึ่ง พละ เป็นความแกล้วกล้า อินทรีย์เป็นความสามารถ ความแกล้วกล้าสามารถเป็นพลังรวม ช่วยให้เกิดสมาธิและปัญญาได้ง่าย

ผู้หมั่นบริจาคทานและตั้งมั่นอยู่ในศีลเป็นปรกติ ย่อมเพิ่มพูนศรัทธาให้ทวียิ่งขึ้นเป็นลำดับ ศรัทธาเป็นกำลังเบื้องแรกที่จะส่งให้ลุถึงความสำเร็จใด ๆ ที่พึงปรารถนา เพราะศรัทธาเป็นมูลฐานให้เกิดความตั้งใจแน่วแน่ ศรัทธาที่จัดเป็นคุณธรรมที่จะเกื้อกูลให้เกิดผลประโยชน์ ต้องเป็นศรัทธาที่ประกอบด้วยเหตุผล อันพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว เห็นชัดเจนว่ามีหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าถูกต้องไม่ผิดเพี้ยน จึงจะเป็นศรัทธาที่มีคุณสมดังที่พระบรมศาสดาตรัสว่า "ศรัทธาเป็นเพื่อนสองของบุรุษ"

วิริยะ เป็นกุศลธรรมที่เกิดจากความตั้งใจแน่วแน่ มุ่งหน้าจะให้บรรลุถึงความสัมฤทธิผลในกิจที่พึงประสงค์ ชื่อว่า "ความเพียร" องค์คุณที่จะช่วยให้ความเพียรมีกำลังสมบูรณ์ ประกอบด้วยรู้แน่ชัดว่าความเกียจคร้านหดหู่และความหมกมุ่นในอกุศลธรรม เป็นโทษและเป็นกำลังบั่นทอนทำให้เกิดความเพียรได้ยากพึงสกัดกั้นเสีย ความขยันขันแข็งและการเจริญกุศลธรรม เป็นคุณและเป็นกำลังส่งเสริมเกื้อกูลให้ความเพียรมีกำลังกล้า พึงทำให้มากทำให้เจริญมั่นคงแน่วแน่

สติ การเจริญภาวนานั้นมุ่งให้จิตตั้งมั่นเป็นสมาธิ จิตจะตั้งมั่นเป็นสมาธิได้จะต้องชำระให้ปลอดจากอกุศลธรรมที่เป็นปฏิปักษ์ มี กามฉันท์ หมกมุ่นเพลิดเพลินอยู่กับความพอใจในกามสุข พยาบาท กังวลอยู่กับเรื่องที่ขุ่นข้องหมองใจกัน ถีนมิทธะ จิตใจงุนงงไม่ผ่องแผ้ว อุทธัจจกุกกุจจะ คิดพล่านรำคาญใจ วิจิกิจฉา ไม่เข้าใจในอารมณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าตามลักษณะที่เป็น ปรมัตถธรรม หรือ บัญญัติธรรม จะขจัดอกุศลธรรมทั้งหลายเหล่านั้นได้ด้วยใช้สติกั้น ซึ่งจำจะต้องฝึกฝนให้เคยชิน ฝึกตนให้เป็นคนมีสติสัมปชัญญะ ตามนัยที่ตรัสไว้ใน "มหาสติปัฏฐานสูตร"

สมาธิ หมายถึง จิตที่ถูกควบคุมด้วยสติประกอบกับความเพียรเพื่อให้ตั้งมั่น ซึ่งจะต้องฝึกฝน ให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับชั้น เริ่มแต่เจริญกัมมัฏฐาน ดำเนินไปตามธรรมวิธีมี สมถกัมมัฏฐาน หรือ วิปัสสนากัมมัฏฐาน อาศัยอารมณ์กัมมัฏฐานเป็นบริกรรมภาวนา จิตจะสงบอยู่กับบริกรรมนิมิตที่เจริญภาวนาโดยลำดับจนกระทั่งเข้าถึงฌานสมาบัติตามลำดับชั้น จิตที่เป็นสมาธิปลอดจากกามสุขและอกุศลธรรมเท่านั้น ที่จะเข้าถึงปัญญาชั้นสูงสุดมีผลให้รู้แจ้งชัดในธรรมทั้งปวงได้

ปัญญา หมายถึง จิตที่เข้าถึงความรู้ เมื่อตาเห็นรูป หูได้ยินเสียง จมูกได้กลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายถูกต้องสิ่งสัมผัส ใจสบอารมณ์ ก็รู้โดยลักษณะที่เป็นจริง (ปรมัตถธรรม) หรือตามที่สมมุติเรียกกัน (บัญญัติธรรม) นี้ เป็นปัญญาชั้นต้นชื่อว่า "สุตามยปัญญา" เมื่อมีความเข้าใจว่า ปรมัตถธรรมนั้นเกิดแล้วดับมีอยู่จริง บัญญัติธรรม นั้นเป็นเรื่องสมมุติกันขึ้นไม่มีอยู่โดยความเป็นจริง นี้เป็นปัญญาชั้นที่ ๒ ชื่อว่า "จินตามยปัญญา" เมื่อจิตเป็นสมาธิมีความ รู้แจ้งประจักษ์ในปรมัตถธรรม และบัญญัติธรรม ย่อมเข้าถึงปัญญาชั้นสูงสุดชื่อว่า "ภาวนามยปัญญา" จิตจะเข้าถึงภูมิพระอริยบุคคล

ศรัทธา ที่ประกอบด้วย วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา บริบูรณ์ ย่อมเป็น "สัทธินทรีย์" วิริยะ ที่ประกอบด้วย ศรัทธา สติ สมาธิ ปัญญา บริบูรณ์ ย่อมเป็น "วิริยินทรีย์" สติที่ประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สมาธิ ปัญญา บริบูรณ์ ย่อมเป็น "สตินทรีย์" สมาธิ ที่ประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ ปัญญา บริบูรณ์ ย่อมเป็น "สมาธินทรีย์" ปัญญา ที่ประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ บริบูรณ์ ย่อมเป็น "ปัญญินทรีย์" อินทรีย์ คือ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาปัญญา เข้าประกอบกับ พละ ๕ ย่อมเป็นกุศลธรรมที่จะเป็นพลังส่งให้จิตที่อบรมดีแล้ว บริบูรณ์ด้วยศีลและสมาธิ เข้าถึงปัญญาขั้นสูงสุดได้ง่าย

การเจริญภาวนา เป็นการฝึกฝนจิตให้คุ้นกับการควบคุม จนกระทั่งตั้งมั่นอยู่ในสมาธิได้ตามที่จะต้องการ ให้มีกำลังมากน้อยตามขั้นของฌานสมาบัติหรือกำหนดเวลาที่ยาวนาน องค์ภาวนาที่ประกอบด้วยพละ ๕ อินทรีย์ ๕ ย่อมมีพลังแกล้วกล้าสามารถ ถ้าเพิ่มองค์คุณที่เป็นธรรมให้พร้อมมูลที่เรียกว่า "โพธิปักขิยธรรม" คือ สติปัฏฐาน ๔ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ โพชฌงค์ ๗ มรรค ๘ รวมกันเป็น ๓๒ จิตย่อมมีพลังที่เข้าถึงปัญญาความรู้แจ้งในธรรรมขั้นอริยมรรคอริยผลเป็นพระอริยบุคคลได้

เรื่องพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ กับทาน ศีล ภาวนา อันเป็นบุญกิริยาวัตถุนี้ ได้เขียนคำบรรยายให้เป็นอนุสรณ์แก่คุณหลวงอธึกโยธิน เพื่อสำเร็จประโยชน์เกื้อกูลเป็นวิบากสมบัติในสัมปรายภพ และเป็นกุศลสาธารณะประโยชน์แก่ท่านที่ได้อ่านหนังสือนี้ ข้าพเจ้าเคารพนับถือคุณหลวง ฯ ในฐานะที่เป็นนายทหารพรรคนาวิกโยธินชั้นผู้ใหญ่มีอาวุโสสูงกว่าด้วยคุ้นเคยกันมานาน ได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำนุบำรุงกิจการในกรมนาวิกโยธินมาแต่เริ่มแรกเป็นเวลาหลายปี นับว่ามีอุปการะคุณแก่ข้าพเจ้าโดยตลอด

คุณหลวงอธึกโยธินในฐานะที่เป็นเพื่อนนายทหารพรรคนาวิกโยธินรุ่นพี่ก็ดี ในฐานะที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ในอันดับรองก็ ดีท่านวางตัวเหมาะสมกับลักษณะผู้บริบูรณ์ด้วยสัป-ปุริสธรรม คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักบุคคล รู้จักชุมชน รู้จักประมาณ รู้จักกาลเวลา ท่านจึงอยู่ในฐานะที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือทั้งโดยส่วนตัวและโดยหน้าที่การงาน โดยส่วนตัวเคารพนับถือท่านอย่างพี่ โดยหน้าที่การงานนับถือท่านเป็นเพื่อนที่จะช่วยกันสร้างสรรกิจการทหารพรรคนาวิกโยธินให้ก้าวหน้าไปตามทางที่จะประสบความเจริญรุ่งเรืองในระยะเริ่มเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งรีบ

การสร้างสรรกิจการทหาร พรรคนาวิกโยธินภายหลังปี ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นยุคเริ่มต้นนั้น ต้องปรับปรุงเริ่มแต่สมรรถภาพของตัวบุคคลที่เป็นพลทหาร จ่า พันจ่า และนายทหาร ให้มีความรู้ ความสามารถพอแก่การจะปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน ทั้งโดยลำพังตนและรวมกันเป็นหน่วย แล้วจัดปรับกำลังในหน่วยทหารให้มีสมรรถภาพที่พร้อมจะปฏิบัติหน้าที่ทำการรบได้ตามฐานะ ซึ่งเราผู้เป็นนายทหารพรรคนาวิกโยธินในยุคนั้น ต้องอุทิศกำลังกายกำลังใจและกำลังทรัพย์ ให้กับกิจการทหารพรรคนาวิกโยธินด้วยความเสียสละเพื่อให้สัมฤทธิผลสมดังเจตจำนงที่ตั้งปณิธานไว้

คุณหลวง ฯ กับข้าพเจ้าและนายทหารพรรคนาวิกโยธินที่เป็นรุ่นอาวุโสอีกหลายคนต้องไปศึกษาวิชาทหารที่โรงเรียนประจำเหล่าทหารราบและที่โรงเรียนอื่นในกองทัพบก พวกเราที่ต้องมอบตัวเองเข้ารับการศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้เป็นผู้ทรงคุณทางวิชาการมีความสามารถพอแก่การจะปฏิบัติหน้าที่ เราต้องใช้ความวิริยะอุตสาหะค่อนข้างมาก ในฐานะที่เราเป็นทหารเรือไปศึกษาวิชาการทหารบก ตอนที่เป็นการศึกษาเพิ่มเติมโดยมิได้ผ่านการศึกษาชั้นต้นมาโดยลำดับแต่ด้วยความเอื้อเฟื้อความ

เมตตากรุณาของครูอาจารย์และเพื่อนนายทหารบกที่ร่วมชุดศึกษาอยู่ด้วยกัน ช่วยให้สำเร็จประโยชน์ได้สมดังปรารถนา ข้าพเจ้าและเพื่อนทหารเรือขอแสดงคำขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ในกรณีพิพาทเรื่องเส้นพรมแดนระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส กรมนาวิกโยธินต้องไปปฏิบัติงานในกองพลจันทบุรี สังกัดกองทัพบูรพา มีหน้าที่ป้องกันชายแดนด้านตะวันออกในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจัดหวัดตราด ด้วยผลแห่งความพยายามอย่างยิ่งของพวกเราที่ช่วยกันเสียสละสรรพกำลังทั้งปวงปรับปรุงกิจการทหารพรรคนาวิกโยธินมาราว ๑๐ ปี จึงสามารถรับใช้ชาติให้สำเร็จประโยชน์ทางการทหารในการศึกคราวนั้นได้ตามควรแก่ฐานะและหน้าที่ คุณหลวงอธึกโยธิน เป็นผู้บังคับกองพันทหารราบในกองพลจันทบุรีจึงเป็นผู้หนึ่งที่ควรได้รับคำสรรเสริญ

ภารกิจในคราวรับมอบดินแดนเขตอำเภอไพลินที่ได้รับคืนตามสนธิสัญญาระงับข้อพิพาท กรมนาวิกโยธินมีส่วนจัดกำลังไปทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ต้องเดินทางด้วยเท้าพร้อมด้วยสัตว์พาหนะจากฝ่ายทหารที่จันทบุรี ไปตามเส้นทางสู่อำเภอไพลินในฤดูฝนมีน้ำเจิ่งตามท้องทุ่งและลำห้วย ได้รับ

ความลำบากและผ่าพ้นอุปสรรคเอนกประการ กว่าจะถึงที่หมายปลายทางคนต้องไต่สพานลวด สัตว์พาหนะต้องลอยคอข้ามลำห้วยหลายแห่ง ตรากตรำเดินทางอยู่เป็นเวลาแรมเดือนด้วยความทรหดอดทน ในที่สุดเราก็บรรลุถึงที่หมายสำเร็จได้ตามภาระและหน้าที่ที่ได้รับมอบ

ที่อำเภอไพลินคุณหลวง ฯ ต้องเผชิญกับความเจ็บไข้อาการหนักมาก ป่วยเป็นไข้จับสั่นถึงขนาดปอดบวมแทบจะถึงแก่เสียชีวิต ด้วยความกรุณาประกอบกับความสามารถและความเอาใจใส่ของนายแพทย์ (พลเรือตรี อรุณ รัตตะรังสี) พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ในหน่วยแพทย์ประจำกรมช่วยกันรักษาพยาบาลอย่างเต็มฝีมือจึงเอาชีวิตไว้ได้ กรรมดีที่คุณหลวง ฯ ได้บำเพ็ญไว้ด้วยกุศลเจตนา มีส่วนส่งเสริมให้ได้รับโชคลาภคราวนั้นโดยเอนกประการ ท่านทั้งปวงที่ได้บำเพ็ญกรณีกิจครั้งนี้ด้วยกุศลกรรมย่อมสมควรแก่คำสดุดีและคำสรรเสริญ

ในหน้าที่รองผู้บังคับการกรมนาวิกโยธิน คุณหลวง ฯ ต้องปฏิบัติงานทั้งในส่วนที่เป็นภาระของท่าน และทำหน้าที่แทนในตำแหน่งผู้บังคับการกรมนาวิกโยธิน อันเป็นภาระของข้าพเจ้าซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้บังคับการมณฑลทหารเรือที่ ๒ และรักษาราชการผู้บังคับการกรมนาวิกโยธิน เพราะข้าพเจ้าต้องรับ

ภารกิจทางการเมืองและกิจการทหารนอกที่ตั้งปกติในบางโอกาสโดยส่วนตัวนับว่าท่านมีอุปการคุณอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าขอแสดงคำขอบคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ อนึ่งข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะกล่าวว่าได้มีโอกาสตอบสนองของคุณท่านตามสมควรแก่ฐานะ

เกียรติคุณของท่านที่เห็นปรากฏโดย ยศ ฐานะ บรรดาศักดิ์ ย่อมแสดงว่าท่านได้มาด้วยการบำเพ็ญกุศลกรรม จึงมีผลบุญตอบสนองทั้งในส่วนที่เป็นอดีตและปัจจุบัน ในส่วนอนาคตยังมีวิบากเป็นชนกกรรมนำท่านให้เข้าถึงสุคติภพ และจะเป็นอุปตถัมภกกรรมค้ำจุนท่าน ให้ดำรงอยู่และดำเนินไปในฐานะที่สมบูรณ์พูนสุขในสัมปรายภพ ขออนุโมทนาบุญที่ท่านเจ้าภาพได้บำเพ็ญกุศลสนองคุณ เพื่ออุทิศกัลปนาผลแก่คุณหลวงอธึกโยธิน จงเป็นพลวปัจจัยให้สำเร็จประโยชน์ตามควรแก่ฐานะในสุคติภพ.

ทหาร ขำหิรัญ

(นายพลเรือตรีทหารพรรคนาวิกโยธิน)

หับขุนพล ๑๗๐/๕ บ้านช่างหล่อ ถนนอิสรภาพ
บางกอกน้อย ธนบุรี

แด่ คุณพ่อ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสว่า ชีวิตมนุษย์ เป็นของไม่จีรัง เกิดแก่เจ็บตายเป็นของธรรมดา การจากไปของคุณพ่อในครั้งนี้ก็เช่นกัน คุณพ่อจากไปพบกับความสุขในโลกนิรันดร์ สำหรับลูก ๆ ยังต้องทนอยู่ต่อไปอย่างทุกข์ทรมาน และคิดถึงคุณพ่ออยู่ตลอดเวลา เพราะคุณพ่อเคยกล่าวคำพูดอมตะไว้ประ-โยคหนึ่งเมื่อสมัยคุณพ่อเกิดความขัดใจต่อลูก ๆ ว่า "ถ้าไม่มีพ่อเสียแล้วจะทำอย่างไรกัน" เมื่อคุณพ่อมาด่วนจากไปเช่นนี้ทำให้ลูก ๆ ต้องนึกถึงคำพูดของคุณพ่อประโยคนี้อยู่เสมอ คำพูดประโยคนี้ช่างมีความหมายต่อลูก ๆ เหลือเกิน

เมื่อพวกเราไม่มีคุณพ่อเช่นนี้ ทำให้เหมือนกับเราขาดอะไรไปหลายอย่าง

ขาดคุณพ่อเหมือนกับบ้านขาดรั้ว ทุกวันคุณพ่อเคยนั่งคลุกทำงานต่าง ๆ ทั้งงานบ้านงานส่วนตัว เมื่อเห็นไม่ถูกต้องก็จะแนะนำให้ปฏิบัติในแบบที่พวกลูก ๆ ต้องพอใจ เพราะรวดเร็ว แนบเนียน และปลอดภัย คุณพ่อเคยสั่งสอนลูก ๆ ตามแบบพูดน้อยแต่ความลึก ให้คิดเอาเองว่าถูกหรือผิดถ้ายังดื้อดึงก็หมายความว่า ถูกธรรมชาติลงโทษเอง คุณพ่อพูดน้อยจริง ๆ ต่างกับสมัยเมื่อรับราชการ แต่พวกลูก ๆ เห็นว่าเป็นคำ

ขาดเสมอ ทุกอย่างเป็นของจริง และเป็นความจริงไม่มีใครโต้แย้งได้เลย เป็นรั้วอย่างแข็งแรงป้องกันตัวเองได้อย่างดี ลูกๆ ยังสร้างรั้วไม่เสร็จก็พอดีคุณพ่อมาด่วนจากไปเช่นนี้ลูกๆ ย่อมไม่มีผู้ช่วยสร้างรั้วป้องกันตนอีกแล้ว เหมือนกับบ้านขาดรั้วที่ดี

ขาดคุณพ่อเหมือนกับขาดพระประจำบ้าน คุณพ่อเคยเป็นที่ยำเกรงของคนทั่วไป เพราะคุณพ่อไม่ค่อยพูดกับใครนอกเสียจากจะมีใครมาพูดด้วย เช่นเดียวกับพระไม่เคยไปหาใครนอกจากผู้เดือดร้อนจะมาหาพระ และให้ช่วยผ่อนร้อนเป็นเย็น คุณพ่อเคยพูดว่า "คนพูดมากยิ่งพูดยิ่งเลอะเทอะ" เท่านี้เองคนทั่วไปจึงเกรงคุณพ่อกันจริง ๆ ไม่ผิดกับสมัยคุณพ่อยังรับราชการ คุณพ่อเคยเล่าว่า ชีวิตทหารนั้นเป็นระเบียบมีแบบแผน ถ้าเราทำได้อย่างทหารชีวิตจะสบาย เมื่อคุณพ่อยังมีชีวิตอยู่ บ้านเงียบเป็นระเบียบจริง ๆ ต่อไปนี้จะเป็นอย่างไร คำพูดของคุณพ่อที่ว่า "ถ้าไม่มีพ่อเสียแล้วจะทำอย่างไรกัน" คงเป็นการบ้านให้กับลูก ๆ คิดกันต่อไป ขาดพระประจำบ้านเสียแล้ว ทำให้ลูกทุกคนหวั่นใจ............

การขาดคุณพ่อ ทำให้ลูก ๆ รู้สึกว้าเหว่อย่างที่สุด ไม่มีลูกคนใดอยากได้ชื่อว่า กำพร้าพ่ออย่างแน่นอน ทุกวันเมื่อลูก ๆ ตื่นขึ้นมาเราจะเห็นคุณพ่อนั่งอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ

บ้าง ตอนเย็นเมื่อลูก ๆ กลับมาบ้าน ก็จะพบคุณพ่อนั่งอยู่ในลักษณะเช่นเดิม เมื่อลูก ๆ ถามว่าคุณพ่อหิวไหม ? คุณพ่อก็ยิ้มหรือหัวเราะเท่านั้น ภาพเหล่านั้นช่างติดตาลูก ๆ เหลือเกิน บัดนี้เมื่อลูก ๆ กลับบ้านมองไปตรงนั้น มีแต่ความว่างเปล่า เกิดความรู้สึกว้าเหว่ขึ้นมาทันที .... คุณพ่อของลูก

"กำลังใจของคนเป็นสิ่งสำคัญ" ลูก ๆ ทุกคนยังจำได้ .. คุณพ่ออยู่กับลูก ๆ มาจวบจนกระทั่งจากไป เพราะกำลังใจโดยแท้ ทุกคนที่เคยอยู่ใกล้ชิดคุณพ่อถ้าได้ยินคุณพ่อบ่นหิว หนาว เจ็บปวด แล้วนับว่าผู้นั้นโชคมหาศาล แม้เมื่อคุณเพ่อต้องเข้าไปรับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลลูก ๆ ยังไม่เคยได้ยินเสียงคุณเพ่อแม้แต่เสียงคราง นับว่าคุณพ่อมีกำลังใจเป็นเยี่ยมจริง ๆ ลูก ๆ ทุกคนยังอยู่ต่อไปในโลกนี้จะพยายามใช้กำลังใจต่อสู้เช่นเดียวกับคุณพ่อจนกว่าจะถึงวันนั้น......

คุณพ่อจากไปแล้วอย่างสงบ ซึ่งลูก ๆ ทุกคนไม่มีวันที่จะลืมคุณพ่อคนเดียวของลูกได้ ลูก ๆ ขออธิษฐานให้อำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในโลกนี้จงบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อจงพบแต่ความสุขในสรวงสวรรค์ตลอดไป.

จากลูก

ชีวิต

โดย

นายบุญมี เมธางกูร

ท่านผู้ปรารถนาความเจริญของชีวิตที่เคารพ

บรรดาคนและสัตว์ทั้งหลายที่ปรากฏกายมาในโลกนี้ ย่อมต้องประกอบด้วยธรรมชาติจากของ ๒ สิ่ง คือ **กาย** กับ **ใจ** ซึ่งถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดเสียแล้ว สภาพที่เรียกว่าคนหรือสัตว์ก็จะปรากฏขึ้นไม่ได้ เมื่อคนและสัตว์ปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรก หรือชีวิตได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว สิ่งที่คนและสัตว์ทั้งหลายจะต้องขวนขวายต่อไปก็คือ บำรุงรักษาชีวิตของตนให้ทนอยู่ได้สืบไป ซึ่งก็หมายถึงว่าจะต้องบำรุงรักษา ทั้งกายและใจให้มีกำลังเข้มแข็งอยู่เสมอ และนั้นก็คือ **ชีวิต** ขึ้นอยู่กับกำลังกาย และกำลังใจเป็นประการสำคัญ คือ อาศัยกำลังกายทำมาหาเลี้ยงชีพได้อย่างหนึ่ง และอาศัยกำลังใจ คือ **ปัญญา** หาเลี้ยงชีพได้อีกอย่างหนึ่ง

ชีวิตทั้งหลายที่สามารถยืนหยัดต่อสู้อยู่ในโลกได้ทุกวันนี้ จึงอยู่ได้ด้วยกำลังกายและกำลังใจเป็นสำคัญ ในสายตาของคนส่วนมากย่อมเห็นว่า การที่จะอาศัยกำลังกายเพื่อความดำรงอยู่ของชีวิตนั้น ย่อมคลอนแคลนไม่มั่นคงเท่าการอาศัยกำลังใจ เพราะสภาพกำลังกายนั้น ต่อให้บริหารจนแข็งแรงสมบูรณ์ปานใด ก็ไม่วายพ่ายแพ้แก่มัจจุราช คือ กาล เวลา ที่เพียรฉุดคร่าชีวิตสัตว์ทั้งหลาย ให้ชำรุดทรุดโทรมเสื่อมไปตามลำดับจากความเกิด–สู่ความชรา และความตายในที่สุด

ด้วยเหตุนี้คนส่วนมากจึงต้องขวนขวาย สร้างกำลังใจคือปัญญาให้กล้าแข็ง ให้มีความสามารถในอันที่จะยกฐานะความเป็นอยู่ของตนให้รุ่งโรจน์เพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ด้วยดีมีความสุขสืบไป งานสร้างกำลังใจจึงอยู่ที่การศึกษาสรรพวิทยาการต่าง ๆ เพื่อให้คนมีปัญญาหาเลี้ยงชีพได้ตลอดรอดฝั่ง

แต่......ท่านสาธุชนที่เคารพ เราใคร่ขอเสนอท่านได้โปรดพิจารณาว่าวิทยาการทั้งหลายในโลกนี้มีมากมายยิ่งนัก เราศึกษากันจริงจังโดยตรงจากครูที่โรงเรียน และศึกษากันโดยอ้อมจากสิ่งแวดล้อมอยู่ทุกวันทุกคืน ก็ไม่มีวันที่จะหมดสิ้นได้ แม้ในสาขาของวิชาใดวิชาหนึ่ง บรรดาท่านนักปราชญ์ราชบัณฑิต

ทั้งหลายก็อุตส่าห์พากันค้นคว้าสรรพวิทยาการขึ้นมาให้เราศึกษากันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนนับจำนวนไม่ถ้วน มากมายก่ายกองเสียจนเราไม่ทราบว่าจะศึกษาวิชาอะไรจึงจะดี สรรพวิทยาการทั้งหลายเหล่านั้น ส่วนมากก็ล้วนมีสาระประโยชน์เหลือหลาย เพื่อให้เรารอบรู้ ในวิชาการที่เกี่ยวแก่สังคมและเกี่ยวแก่ธรรมชาติ เพื่อให้เรามีสติปัญญาฉลาดแหลมคมสามารถตัดสินปัญหาต่าง ๆ ได้ เพื่อให้เรามีความรู้ในวิชาอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง และเพื่อให้เราได้รื่นเริงบันเทิงใจ

ความมุ่งหมาย ในประการสำคัญที่สุดของวิทยาการทั้งหลายที่เราตั้งหน้าตั้งตาศึกษา เมื่อสรุปแล้วก็มีอยู่ประการเดียวเท่านั้น คือช่วยให้เราพ้นไปเสียจากความเดือดร้อนนานาประการ ไม่ว่าเราจะดิ้นรนค้นคว้า หรือไม่ว่าจะศึกษาวิทยาการใด เราก็ปรารถนาว่าจะเป็นการแก้ทุกข์แก้ความเดือดร้อนให้แก่เราได้ เหตุนี้เองเราจึงได้พยายามศึกษาอยู่ทั้งกลางคืนกลางวันศึกษาแต่ยังเล็ก ๆ มาจนกระทั่งเติบใหญ่ และในที่สุดจนย่างเข้าสู่วัยชรา เราได้ทุ่มเทเวลาลงไปเกือบจะทั้งสิ้นโดยยอมอดตาหลับขับตานอน ยอมสละทรัพย์สินเงินทองที่เราหามาด้วยความเหนื่อยยาก ตลอดจนสละความสุขความสบายที่เราควรได้รับ ทั้ง

นี้ก็เพื่อการศึกษา แม้ว่าจะได้รับความลำบากหรือเสียประโยชน์ไปบ้าง เราก็ไม่ท้อถอย เพราะเราหวังว่าจะได้รับความผาสุกอันยิ่งใหญ่ในวันข้างหน้า เราหวังว่าความทุกข์ยากลำบากทั้งหลายจะได้พ้นไป บัดนี้เล่า เราได้แก้ทุกข์ของเราสำเร็จ เราได้รับความสุขสมความปรารถนาแล้วหรือ? แน่นอน! ตามสามัญสำนึกก็ว่าเราแก้ทุกข์ของเราได้แล้ว เพราะว่าบัดนี้เราได้มีความรู้หลายสิ่งหลายอย่าง มีอาชีพพอเป็นหลักฐาน และเรามีกินมีใช้พอควรแก่อัตภาพ

ครั้นเวลาได้ล่วงเลยต่อมา เราก็ได้ความรู้ขึ้นมาอีกว่าความสุขที่เราได้รับนั้นเป็นเพียงส่วนน้อยนิดเดียว เป็นความสุขอันจอมปลอม ทั้งไม่จีรังยั่งยืนเสียด้วย เดี๋ยวนี้เราแน่ใจแล้วว่า แม้เราจะได้พยายามแก้ทุกข์โดยการศึกษาวิทยาการต่าง ๆ มาเป็นอันมากตั้งแต่เด็ก ๆ จนถึงวัยชรา ได้ทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างจนสุดกำลัง เพื่อความหลุดรอดไปจากความกังวลห่วงใยและขุ่นมัวใจ แต่เราก็หาได้หลุดรอดไปได้ไม่ เราก็หาได้พ้นทุกข์อย่างจริงจังดังที่เราหวังไว้แต่แรกไม่ ตลอดเวลาอันนานแสนนานจากเวลาอันยาวเหยียดมานี้ เราได้ศึกษาวิทยาการต่าง ๆ มามากมายนับจำนวนแทบจะไม่ไหว ได้ผจญต่อปัญหาชีวิตมา

อย่างโชกโชนหลายแง่หลายมุม แต่ถึงกระนั้น ชีวิตของเราก็ยังถูกครอบงำไว้ด้วยความทุกข์ ตั้งแต่ทุกข์เล็ก ๆ น้อย ๆ ไปจนถึงทุกข์ใหญ่ ๆ เราได้รับอารมณ์ที่เราไม่พึงปรารถนาวันละนับไม่ถ้วน เราต้องดิ้นรนขวน ขวายแสวงหาอารมณ์ใหม่ ๆ วันละนับไม่ไหว ทั้งเราต้องมีความกังวลห่วงใยในอาชีพหรือการครองชีพ เพราะถึงอย่างไรก็ยังไม่มีหลักประกันอันมั่นคง เรายังต้องถูกใครมานินทาว่าร้ายทำให้เราไม่พอใจ เรายังต้องผิดพ้องหมองใจกันหรือแตกร้าวกันอันทำให้ใจขุ่นมัว เรายังต้องเจ็บป่วยทุกข์ทรมานหรือทุพพลภาพเรื้อรัง และชีวิตของเรานี้ก็เป็นชีวิตของเราเองแท้ ๆ แต่เราหาบังคับบัญชามันได้ไม่ เหตุนี้เราจึงได้ทรุดโทรม แก่เฒ่าเปลี่ยนแปลงไปในทางอันเราไม่พึงปรารถนาเช่นนั้นอยู่ทุกวันทุกคืน

เราได้พยายามไขว่คว้าหาความสุขอย่างสุดเหวี่ยงอยู่แล้ว เมื่อตื่นนอนขึ้นเราก็พยายามที่จะเห็นสิ่งที่ดีที่งามที่น่ารื่นรมย์ใจ แต่เราก็ทนอยู่ในอารมณ์เช่นนั้นไม่ได้นานนัก และหาอารมณ์เช่นนั้นเสมอไปไม่ได้ เราจึงเปลี่ยนเป็นได้ยินเสียงอันไพเราะเสียบ้างเพื่อทำให้ใจของเราได้สดชื่นรื่นเริงไปกับเสียงนั้น แต่ก็ทนไปไม่ได้นานอีก และหาเสียงที่ไพเราะชุ่มชื่นใจไม่ได้ง่าย ๆ

เสมอไป เราจึงเปลี่ยนเป็นคิดเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้ใจของเราตั้งอยู่ในความสุขกับอารมณ์ดังกล่าว แต่ก็อีกนั่นแหละ ไม่ช้าไม่นานเราก็มีเรื่องกังวลห่วงใยทุกข์ร้อนแทรกแซงเข้ามาจนได้ โดยที่เราไม่สามารถบังคับให้มันออกไปจากใจอย่างเด็ดขาด เราค้นคว้าหาความสุขโดยเราต้องเปลี่ยนจากอารมณ์หนึ่งไปสู่อารมณ์หนึ่ง และจากอีกอารมณ์หนึ่งไปสู่อารมณ์ต่อ ๆ ไป ไม่สิ้นจนแล้วจนรอดจนนับครั้งไม่ไหวในวันหนึ่ง ๆ เราจึงได้มีความรู้ว่า ความทนอยู่ไม่ได้ต้องเปลี่ยนไปเปลี่ยนมานั้นคือความทุกข์แท้ ๆ ความจำเป็นคือความทุกข์มาบังคับบีบคั้นให้เราจำต้องแก้ไขให้อารมณ์ต้องเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาอยู่ตลอดเวลา

เมื่อเราเดินมากนัก ก็ปวดเมื่อยจนทนไม่ไหว ดังนั้นจึงได้หาเก้าอี้นวมตัวที่ดีที่สุดมา แล้วนั่งลงแก้เมื่อย รู้สึกว่ามีความสบาย แต่เราก็ทนนั่งอยู่เช่นนั้นโดยไม่กระดุกกระดิกหาได้ไม่ เพราะทนอยู่ไม่ไหว เราจึงต้องเปลี่ยนอิริยาบถเสียบ้าง โดยนอนลงบนที่นอนอันอ่อนนุ่มนอนสบาย เราคิดว่าเป็นความสุขแก้ทุกข์ได้แล้ว แต่ที่ไหนได้ประเดี๋ยวเดียวเท่านั้น เราก็ต้องลุกขึ้นเดินเพราะสุดแสนจะทนทานต่อการนอนเช่นนั้นได้ เราคิดว่าเรามีความสุขความสบายแล้ว แต่เปล่า! เรากำลังพยายามแก้ทุกข์กลับไปกลับมาอยู่วันยังค่ำต่างหาก

เมื่อหิวเราก็หาอาหารมากิน เมื่อกระหายน้ำเราก็หาน้ำมาดื่ม เราต้องกินต้องดื่มอยู่เรื่อยไปมิได้หยุดหย่อนวันแล้ววันเล่า เพราะเราทนหิวทนกระหายอยู่ไม่ไหว แม้แต่การหายใจเราก็ต้องพยายามหายใจอยู่เสมอหยุดไม่ได้ การที่เราต้องกินต้องดื่มต้องหายใจ ต้องเคลื่อนไหวอิริยาบถอยู่มิได้หยุดหย่อนเช่นนี้ ก็ด้วยความทนอยู่ไม่ได้ และเพราะพลังงาน คือเชื้อเพลิงในร่างกายของเราต้องสูญเสียไปอยู่ทุกนาที ดังนั้นเราจึงต้องพยายามแสวงหาเพิ่มเติมอยู่เรื่อย ๆ ด้วยความเหนื่อยยากลำบากไม่ใช่น้อย หมุนเวียนกันอยู่เช่นนี้ไปจนตลอดชีวิต นั่นคือ เรากำลังเพียรพยายามอย่างสุดกำลังความสามารถในการแก้ทุกข์ และจะต้องแก้อยู่เช่นนี้ไปจนตลอดชีวิตไม่มีหยุดเลย เมื่อพิจารณาดูให้ลึกซึ้งแล้ว จึงเห็นว่าสภาพของชีวิตนี้ช่างสุดแสนที่จะลำเค็ญ

ความจริง ถ้าเราเกิดมาชาตินี้เพียงชาติเดียวไม่ต้องเกิดขึ้นมาใหม่ เพื่อต้องแก้ปัญหาแก่ชีวิตให้ยุ่งยากลำบากต่อไปแล้ว แม้จะได้รับความทุกข์อย่างไรเราก็จะอุตส่าห์ทน เพราะอย่างไรเสียอีกไม่กี่ปี หรืออีกไม่กี่สิบปีเราก็ต้องตาย ความทุกข์ความเดือดร้อนทั้งหลายก็จะสูญหายตามความตายของเราไปด้วย แต่

มีผู้ใดบ้างเล่าที่จะรับประกันได้ว่าคนตายแล้วก็สูญไป มีใครบ้างเล่าที่จะพิสูจน์ให้เราเห็นจริงว่า คนตายไปแล้วเกิดอีกไม่ได้ บทพิสูจน์เพียงแค่เห็นซากศพที่นอนนิ่งอยู่ในโลงเป็นบทพิสูจน์ที่เพียงพอแก่การเชื่อถือแล้วหรือ? ในโลกนี้ความรู้ที่เราจะได้จากสิ่งที่มองไม่เห็น ส่องกล้องดูไม่ได้ ไม่มีบ้างหรือ? และท่านผู้พิสูจน์ดังกล่าวนั้นรู้แล้วหรือ ว่าตัวเองคือใคร ชีวิตคืออะไร เรามีชีวิตขึ้นมาทำไม?

บรรดานักวิทยาศาสตร์ทั้งหลายในโลก ก็มีมากมายไม่ใช่เล่น บรรดานักปราชญ์ราชบัณฑิต ก็มีมิใช่น้อย บรรดาความรู้ที่เราได้ศึกษามาแล้วก็มีอยู่ท่วมตัว เรารู้ว่าใต้พื้นแผ่นดินที่ลึก ๆ ลงไปนั้นมีแร่ธาตุอะไรบ้าง โดยศึกษาจากวิชาธรณีวิทยา เราได้ท่องเที่ยวไปภายใต้ท้องทะเลลึก ได้รู้ได้เห็นเป็นอันมากในวิชาสมุทรศาสตร์ เราได้ล่องลอยขึ้นไปในฟากฟ้าเพื่อหาความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ เลยชั้นสตาร์โตสเฟียจนถึงดาวฤกษ์ ดาวพระเคราะห์ ในวิชาดาราศาสตร์ เราสู้อุตส่าห์ดำรงไปในน้ำเหาะขึ้นไปบนอากาศ และขุดลงไปในดิน แต่เราก็หาได้พบที่สุดของทุกข์ไม่

ตั้งแต่เล็ก ๆ มา พ่อแม่, ปู่ย่า, ตายาย, ครูบาอาจารย์ ก็ได้สอนให้เรารู้ในวิชาสารพัด ทั้งที่ตื้น ๆ และลึกซึ้ง ทั้งที่อยู่

ในบ้านในเมือง และนอกฟ้าป่าหิมพานต์ เรายิ่งศึกษาวิชาการต่าง ๆ มากขึ้นเท่าใด เราก็ยิ่งรู้สึกว่า ห่างตัวเราเองมากขึ้นทุกที ๆ เรายิ่งพยายามศึกษามากเข้าเท่าใด ก็ยิ่งไกลไปจากตัวเองเท่านั้น **เรามัวหลงเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วไป แต่เราหาได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุดในโลกและประเสริฐที่สุดในโลกคือตัวเราเองไม่ เรามัวหลงเตลิดเพลิดเพลินเข้าไปในมหาอาณาจักรอันไพศาล แต่เราไม่เคยย่างกรายเข้าไปในมหาอาณาจักรของตัวเราเองเลย**

มิใช่ว่า พ่อแม่, ปู่ย่า, ตายาย, ครูบาอาจารย์ จะใจจืดใจดำไม่สอนเรื่องของตัวเราเองให้พึ่ง แต่บรรดาท่านเหล่านั้นไม่สามารถที่จะสอนได้ต่างหาก เพราะพ่อแม่ของพ่อแม่ปู่ย่าตายายของปู่ย่าตายาย และครูอาจารย์ของครูอาจารย์ก็สอนถ่ายทอดกันมาเช่นนั้น ด้วยเหตุว่าเรื่องของตัวเองนี้ ใช่วิสัยของบุคคลทั้งหลาย ใช่วิสัยของนักปราชญ์ราชบัณฑิตชั้นใดจะค้นคว้าศึกษาได้เอง แม้ในวิชาวิทยาศาสตร์ทางชีวภาพ, ชีววิทยา, สัตวศาสตร์ และจิตวิทยา เหล่านี้ก็หาได้สอนเรื่องราวของตัวเอง หรือเรื่องของชีวิตไม่ หากแต่สอนเพียงพฤติกรรมของตัวเอง หรือของสัตว์เดรัจฉาน คือพฤติกรรมของชีวิตเท่านั้น

เมื่อเราไม่รู้จักตัวเอง เราก็ไม่รู้จักผู้อื่น นั่นก็คือ เราไม่รู้จักเรื่องของชีวิต เมื่อเรายังไม่รู้จักเรื่องของชีวิต ก็เหตุไฉนเล่าเราจึงจะบังอาจแก้ไขปัญหาของชีวิตให้ตกได้ เมื่อเรายังไม่รู้จักว่าชีวิตคืออะไรแล้ว เราจะเอาปัญญาที่ไหนแก้ให้ชีวิตพ้นจากความทุกข์ได้โดยเด็ดขาดเล่า ดังนั้น ความทุกข์ยากลำบากทั้งหลายที่ทับถมชีวิตอยู่ทุกวันทุกคืน อันเราพยายามแก้อยู่วันยังค่ำนั้น เราก็เพียงแต่ได้ชื่อว่า "แก้" เท่านั้น แต่จะแก้ให้สำเร็จเด็ดขาดไปมิได้เลย เพราะเมื่อเราแก้ทุกข์ได้อย่างหนึ่งมันก็จะเจอะเอาทุกข์อีกอย่างหนึ่ง เมื่อเราแก้ทุกข์อีกอย่างหนึ่งเราก็เจอะเอาทุกข์อย่างอื่น ๆ ต่อไป แล้วก็วนกลับมาเป็นวงกลมซึ่งไม่รู้จบ

วิชาการทางโลกฝ่ายวัตถุนิยม สอนว่า สัตว์ทั้งหลายวิวัฒนาการมาจากสัตว์ชั้นต่ำ เช่น ปลา สัตว์เลื้อยคลาน จิ้งจกตุ๊กแก มาจบถึงสัตว์ชั้นสูงเช่นมนุษย์ โดยพ่อแม่สมสู่อยู่ด้วยกัน สืบพันธุ์กันมาเป็นชั้น ๆ สร้างความเจริญขึ้นมาเป็นทอดๆ ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น เห็น ได้ยิน หรือคิดนั้น ก็เป็นเพราะเกิดจากผัสสะ คือการกระทบระหว่างอารมณ์กับระบบประสาทและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ นั้น เป็นจินตนาภาพขึ้นโดยมัน

สมองเป็นตัวการกำหนด และเมื่อชีวิตดับสูญลงเมื่อใด ก็จะถูกฝังเป็นดินไป หรือมิฉะนั้นก็ถูกเผาเป็นเถ้าถ่านไป ความรู้ดังกล่าวนี้ เราได้แต่รับฟังไว้เท่านั้น เพราะเหลือที่เราจะเชื่อได้ บางเรื่องก็เป็นการอนุมานซ้อนอนุมาน บางเรื่องก็เชื่อไม่ได้เลย เช่นเอามันสมองมาเป็นตัวรู้อารมณ์ต่าง ๆ มีเห็น ได้ยิน หรือทุกข์ สุข เป็นต้น เพราะวัตถุนั้นแม้จะวิวัฒนาการมากี่หมื่นกี่แสน กี่ล้านปี ก็จะรู้สึกนึกคิดไม่ได้เลย นักวัตถุนิยมมีความรู้ในเรื่องของจิตใจนั้นน้อยเหลือเกิน และความรู้ในเรื่องวัตถุอันเกี่ยวแก่ชีวิตเล่า ก็ยังรู้ไม่มาก ดังนั้น จึงเห็นว่าสัตว์ทั้งหลายตายแล้วก็สูญสิ้นไป

เมื่อเราลองศึกษาวิชาการต่าง ๆ เพื่อหาความจริงของชีวิตไม่ได้แล้ว เราก็ลองศึกษาศาสนาดูบ้าง เพราะศาสนาต่าง ๆ สอนในเรื่องของชีวิต บางศาสนาก็ว่าทุก ๆ ชีวิตนั้นพระพรหมผู้สร้างขึ้นมา บางศาสนาก็ว่าพระผู้เป็นเจ้าสร้างขึ้นต่างหาก แต่เราก็ ค้นคว้าหาเหตุผลไม่ได้ว่าพระพรหมหรือพระผู้เป็นเจ้าใครเป็นผู้สร้างเราแน่ หรือว่าช่วยกันสร้างทั้งสองท่าน และเราก็ไม่วายสงสัยว่าพระพรหมหรือพระผู้เป็นเจ้าสร้างเราขึ้นมาได้อย่างไร ? พระพรหมหรือพระผู้เป็นเจ้าสร้างเราขึ้นมาทำไม ? และ

พระพรหมหรือพระผู้เป็นเจ้าจงเกลียดจงชังอะไรเรา เราได้กระทำผิดสิ่งใดหรือ**เมื่อสร้างขึ้นมาแล้ว เหตุใดจึงได้สร้างความทุกข์ยากลำบากมาให้แก่เราด้วย ?**

ขอให้เราลองหันมาศึกษาพระพุทธศาสนาดูบ้าง พระพุทธศาสนาสอนให้เราประพฤติดี สอนให้เราอยู่ในระเบียบวินัย มีจรรยามารยาท สอนให้เราตั้งตัวอยู่ในโลกนี้ด้วยความสุขตามอัตภาพ สอนให้เราเข้าอยู่ในสังคมมนุษย์ได้โดยเรียบร้อย สอนว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว สอนว่ากรรมนั้นย่อมตามสนองผู้กระทำได้ เมื่อตายแล้วถ้ากิเลสยังไม่หมดก็จะต้องมาเกิดอีก และสอนให้เราบำเพ็ญบุญญาบารมีเพื่อชาติหน้าจะได้ไปเกิดในสวรรค์ แล้วจะได้เสริมสร้างบุญญาต่อไปจนกว่าจะพ้นทุกข์

คำสอนดังกล่าวนี้เป็นคำสอนที่ไม่เลวเลย เราอยู่กันร่มเย็นเป็นสุขมาจนถึงทุกวันนี้ ไม่มีใครปฏิเสธว่าส่วนหนึ่งมาจากคำสอนของพระพุทธศาสนา แต่อย่างไรก็ดีเราก็ได้ศึกษามาในในวิชาการทางโลกหลายอย่าง วิชาการเหล่านั้นสอนให้เราเป็นผู้มีเหตุผล เป็นผู้กว้างขวางในความคิดเห็น ไม่งมงายหลงเชื่ออะไรตะพึดตะพือไป ดังนั้นคำสอนในพระพุทธศาสนาดังกล่าวมาแล้ว ก็จะต้องให้เหตุผลแก่เราได้ว่าที่ว่า "กรรม" นั้นคือ

อะไร กรรมที่ทำไว้นั้นตามมาสนองเราได้อย่างไร เมื่อทำดีแล้วกลับได้รับความทุกข์ยากลำบาก และทำชั่วแล้วกลับได้ดีมีโชคลาภมากมายก็เห็นมีอยู่ความจริงเป็นอย่างไร และที่ว่าคนตายแล้วยังจะมีความสามารถเกิดได้อีก เกิดอย่างไร เอาอะไรไปเกิด ไปอย่างไร เกิดอย่างไร เราต้องการเหตุผล ต้องการหลักฐานตลอดจนข้อเท็จจริงอันสามารถที่จะพิสูจน์ได้ มิใช่กล่าวโดยยกอุทาหรณ์อ้างอิงเปรียบเทียบเท่านั้น

เราไม่ยอมงมงายรับฟังแต่เพียงว่านรกนั้น คือ คุกตะราง และสวรรค์คือ ปราสาทราชวัง ความรู้เพียงเท่านี้ไม่จำเป็นต้องบอกต้องสอน เพราะใคร ๆ ก็รู้กันอยู่แล้ว แต่เราต้องการความจริงว่านรกสวรรค์ที่พระพุทธศาสนาสอนนั้น เป็นภพใหม่อีกภพหนึ่งต่างหาก มีจริงหรือ มีลู่ทางอะไรบ้างหรือไม่ ที่จะให้เป็นที่เชื่อถือได้ พระพุทธศาสนาอาจร่ำรวยมากในหลักการและในเหตุผล แต่ในข้อเท็จจริงอาจจะยากจนก็เป็นได้

สมัยนี้เป็นสมัยวิทยาศาสตร์ เป็นยุคปรมาณู การศึกษาทางโลกก็เป็นไปอย่างมากมายและกว้างขวาง คนที่มีความเฉลียวฉลาดขุดค้นเอาความจริงต่าง ๆ ธรรมชาติซึ่งในสมัยก่อนเห็นว่าเป็นมารยาท หรือเป็นด้วยเทพเจ้าบันดาลมาให้โลกได้ประจักษ์

เป็นอันมาก สิ่งใดที่ขาดเหตุผลหลักฐานข้อเท็จจริง หรือให้เหตุผลไม่สมควรแล้ว จะให้คนในสมัยนี้เชื่อได้ยากมาก ดังนั้นคำสอนของพระพุทธศาสนาสำหรับคนในสมัยนี้ จะเอาแต่ยกนิทานจากชาดกต่าง ๆ จะเอาแต่ศีลธรรมขั้นต้นขั้นธรรมดาโดยปลูกฝังให้เกิดแต่ศรัทธา ความเชื่อนั้นเสียก่อนนั้นย่อมพ้นสมัย พระพุทธศาสนาสำหรับคนในสมัยนี้ต้องให้มีปัญญาเสียก่อน ให้รู้ความจริงว่า จิตหรือวิญญาณนั้นคืออะไร มีหน้าที่อย่างไรบ้าง จิตหรือวิญญาณนั้นเกิดขึ้นมาได้อย่างไร บาปบุญคือ กรรมนั้นอยู่ที่ไหน สามารถตามสนองผู้กระทำได้อย่างไร เมื่อคนเราตายลงแล้วจะไปเกิดอีกได้หรือไม่ ถ้าเกิดได้เอาอะไรไปเกิดไปอย่างไร เกิดอย่างไร ฯลฯ เมื่อได้เหตุผลอันเป็นตัวปัญญาแล้ว ศรัทธาก็จะติดตามมาภายหลัง เป็นเงาตามตัวเองโดยไม่ต้องสงสัย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามิได้ทำให้เราได้ผิดหวังเลย พระ-องค์ทรงสอนว่า "ธรรมชาติทั้งหลายมิได้เกิดขึ้นมาด้วยการดลบันดาลของใคร ธรรมชาติทั้งหลายย่อมอาศัยเหตุเป็นแดนเกิด ถ้าไม่มีเหตุแล้วผลก็จะเกิดไม่ได้เป็นอันขาด สามารถสาวไปหาเหตุหรือผลได้ทุกตอน แต่คำว่าเหตุนั้นมิได้สอนเพียงแต่เหตุ

ตื้นๆ เผินๆ ว่า เพราะเหตุที่เอามันสมองส่วนนั้นส่วนนี้ออก จึงได้ทำให้ความจำ ความคิด ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงได้ทึกทักเอาว่ามันสมองก็คือจิตใจนั่นเอง หรือสอนว่าเพราะเหตุที่พ่อแม่สมสู่อยู่ด้วยกัน จึงได้มีเด็กเกิดขึ้นมา และจิตใจของเด็กหรืออุปนิสัยใจคอนั้นได้ถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ด้วยภายในเซลล์อันมีโครโมโซมส์ (Chromosomes) ซึ่งมียีนส์ (Genes) และยีนส์นี้เองได้บรรจุอุปนิสัยใจคอเอาไว้ พระอภิธรรมมิได้สอนเหตุใกล้ ๆ ตื้น ๆ เผิน ๆ ดังนี้ แต่ได้สอนถึงสาเหตุที่ไกลและลึกซึ้ง เกินสามัญสำนึกของผู้ใดจะคาดคะเนหรือหยั่งถึงได้

บรรดาบุคคลผู้มีความรู้ในวิชาการทางโลกทางวิทยาศาสตร์บางท่านและนักศึกษาแต่เฉพาะในวิชาทางโลกอีกเป็นอันมาก จะนับถือคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เฉพาะแต่ในเรื่องศีลธรรม หรือประมวลจรรยาเท่านั้น ถ้ามีผู้ใดกล่าวถึงว่ากรรมตามสนองคนได้ คนตายแล้วไปเกิดใหม่อีกได้ แล้วก็จะถูกยิ้มหยันอยู่ในใจ เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งล้าสมัย หรือพ้นวิสัยไม่มีเหตุผล และผิดไปจากความจริงตามหลักวิชาสมัยใหม่ที่สอนกัน แต่ตัวเองไม่ยอมศึกษาธรรมะในขั้นละเอียดเลย

การเชื่อเรื่องจิต เรื่องวิญญาณ เรื่องกรรม เรื่องการ

ตายแล้วไปเกิดได้ของผู้ที่เข้ามาค้นคว้าศึกษาเหล่านี้มิใช่เป็นเรื่องของคนที่ขาดเหตุ ขาดผล หรือขาดทั้งเหตุทั้งผล มิใช่เป็นเรื่องของคนที่ไร้การศึกษา และไม่ใช่เป็นเรื่องของคนจักษุพิการท่องเที่ยวไปในมหาอาณาจักรอันลึกลับ แต่เป็นเรื่องของคนจักษุดี ๆ ที่ได้เผชิญหน้ากับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ในดินแดนอันแปลกประหลาดมหัศจรรย์

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอนเรื่องเหล่านี้เอาไว้มากมาย แม้จะเป็นความจริงอย่างไร มันก็คงมีรัศมีทำการอยู่ในวงอันจำกัด เพราะเป็นเรื่องอันล้ำลึกและซับซ้อนเกินกว่าปุถุชนทั้งหลายจะเข้าไปให้ถึงได้ เว้นไว้แต่ศึกษาให้ถึงแก่นเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนี้มีผู้ซึ่งมีการศึกษาวิชาการในทางโลก ทางวิทยาศาสตร์ ซ้ำมีเหตุผลเป็นของตนเองมาก ก็จะช่วยให้ศึกษาเรื่องเหล่านี้ได้ง่ายขึ้น

สมัยนี้ เป็นสมัยวิทยาศาสตร์ ความเร้นลับหลายอย่างสามารถพิสูจน์ให้จริงได้ โดยการทดลองในวิธีการต่าง ๆ และด้วยกล้องที่ขยายได้หลายพันเท่าแต่ถ้าหากผู้ใดมีความเชื่อว่าสรรพวิทยาการทั้งหลายเป็นความจริงก็ด้วยการลองหรือเห็นได้ด้วยตาจากกล้องขยาย หรือต้องได้ยินจากหูเท่านั้นแล้ว จะชื่อว่ามีความงมงายอีกมากนัก เพราะยังมีปรากฏการณ์ธรรมชาติ

อีกมากมายอย่างนับไม่ไหว ที่ไม่สามารถเห็นหรือรู้ได้ด้วยวิธีการใด นอกจากอำนาจของสมาธิ อภิญญา และสัพพัญญุตญาณเท่านั้น

พระอภิธรรมเป็นคัมภีร์เก่าแก่โบราณหลายพันปีมาแล้ว แต่ไม่มีอะไรล้าสมัยเลย ปัจจุบันก็เป็นสมัยวิทยาศาสตร์ เป็นยุคของปรมาณู ถึงแม้กระนั้นพระอภิธรรมก็ยืนหยัดอยู่อย่างมั่นคง เฝ้ารอคอยประชาชาวโลกทั้งหลาย ผู้มีความรู้มาก ๆ มีเหตุผลดี ๆ หรือนักปราชญ์ราชบัณฑิตให้เข้ามาพิสูจน์หาความจริง

บรรดาวิชาการทั้งหลายในโลกนี้มากมายยิ่งนัก เราไม่สามารถศึกษาให้จบสิ้นได้ภายในชั่วชีวิตของเรานี้ แม้ในวิชาแขนงหนึ่ง ตั้งแต่เล็ก ๆ จนเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ เราก็ศึกษากันมาทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างโชกโชน และก็ยังจะต้องศึกษากันต่อไปจนกว่าจะสิ้นชีวิตจึงจะหยุดพักเสียคราวหนึ่ง

เรายิ่งศึกษากันมากขึ้นเท่าใด เราก็มีความฉลาด มีความสามารถมากขึ้นเท่านั้น ปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ดาวหาง ฟ้าร้อง ฟ้าผ่าที่เคยเชื่อกันมาตั้งแต่โบราณว่าเป็นฝีมือของสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้าบันดาล จนถึงต้องคารวะกราบ

ไหว้กันอยู่ทั่วไป เราก็สามารถหาคำตอบจนได้ในเหตุผลต่าง ๆ เพื่อนำไปอธิบายปรากฏการณ์ที่แปลกประหลาดเหล่านั้น

เรามีความรู้ในเรื่องของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เช่น วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ชีววิทยา และดาราศาสตร์ เรามีความรู้วิทยาศาสตร์สังคม เช่น จิตวิทยาและรัฐศาสตร์ ความรู้ทั้งหลายเหล่านี้ ได้ช่วยฉุดให้เราขึ้นมาจากความหลงงมงาย ช่วยให้เราหายเข้าใจผิดโดยคิดว่า ผู้ยิ่งใหญ่ผู้หนึ่งผู้ใดมาบันดาลและมนุษย์ทั้งหลายต่างก็พากันตกอยู่ภายใต้อำนาจของสิ่งลึกลับเหล่านั้น

นักปราชญ์ราชบัณฑิต หรือนักวิทยาศาสตร์เป็นอันมากที่ช่วยให้เราหายจากความโง่หลงในปรากฏการณ์ของธรรมชาติ โดยสอนให้เรารู้จักใช้ความคิด สอนให้เรามีเหตุผลเป็นของตนเอง เช่น นักคณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ และฟิสิกส์ชาวอิตาเลียนชื่อกาลิเลโอ ได้พบกฎต่าง ๆ ที่เกี่ยวแก่วิชากลศาสตร์สอนให้เราพิสูจน์สิ่งต่างๆ อาริสโตเติลเป็นนักปราชญ์ผู้หนึ่งที่ก่อกำเนิดชีววิทยา ชาลส์ ดาร์วิน ปราชญ์อังกฤษก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่พบทฤษฎีวิวัฒนาการในวิชาชีววิทยา และไอนสไตน์ ปราชญ์ชาวยิวเยอรมัน เป็นนักคณิตศาสตร์และฟิสิกส์เรืองนาม ผู้มีส่วนผลิตลูกระเบิดปรมาณูและไฮโดรเจน

วิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์ปัจจุบัน ได้ขยายตัวไปมากเกินกว่าผู้ใดจะคาดคะเนหรือหยั่งถึงได้ เรามีการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคแปลก ๆ ใหม่ ๆ พรั่งพรูออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรมคราวละมากมายเหมือนเนรมิต เรามีเครื่องจักรกลที่ใช้แทนแรงงานของมนุษย์ได้เป็นอันมาก เรามียานพาหนะที่ไปได้ในอวกาศเร็วยิ่งกว่าเสียง ภายใต้ท้องทะเลลึกเราก็แหวกว่ายไปได้เหมือนปลา เรายังสามารถใช้วัตถุเล็ก ๆ ที่เรียกว่าลูกระเบิดปรมาณู ซึ่งมีกำลังอำนาจเผาผลาญและทำลายได้มากมายเกือบจะว่าภายในพริบตาเดียว ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้จะพากันพินาศลงสิ้น ขณะนี้เรากำลังขะมักเขม้นหาลู่ทางที่จะไปสำรวจตรวจสอบยังโลกพระจันทร์หรือพระอังคาร ซึ่งในสมัยโบราณเป็นแต่เพียงเทพนิยาย

เราต้องขอคารวะต่อบรรดาท่านนักวิทยาศาสตร์ทั้งหลายที่ได้พยายามค้นคว้าทดลอง จนเราได้พบแสงแห่งความเจริญในปรากฏการณ์ของธรรมชาติ ช่วยให้เราหายจากความโง่ความหลงในธรรมชาติที่เร้นลับต่าง ๆ อันเราถือว่าเป็นมายาเพราะเหตุที่เราไม่มีปัญญาเห็นความจริงได้ ท่านทั้งหลายเท่านี้ต่างก็มุ่งประสงค์ที่จะหาหนทางให้เราได้มีความรู้ และเจตนาที่

จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่เรา ได้สู้อุตส่าห์ยอมลำบากยากแค้นนานาประการ เพื่อที่จะค้นคว้าหาความจริงมาเสนอให้แก่แก่เราแม้โลกนี้ทั้งโลกก็กลัวว่าจะไม่พอ จึงดิ้นรนที่จะไปหามาจากดาวพระเคราะห์ดวงอื่น ๆ อีก

บัดนี้เราก็ได้ติดตามท่านไปแล้วทุกหนทุกแห่ง ทั้งในเอเซียและอเมริกาทั้งในขั้วโลกเหนือไปจดขั้วโลกใต้ ทั้งบนท้องฟ้าห้วงอวกาศไปจนถึงภายใต้ท้องทะเลลึก ตลอดไปจนถึงดาวฤกษ์ ดาวพระเคราะห์อันไกลแสนไกลเกือบจะทั่วไปในสากลจักรวาล เราได้ติดตามท่านไปแล้วในมหาอาณาจักรอันไพศาลจนเกือบจะหาขอบเขตมิได้ ไกลออกไปทุกที ๆ จนเวลานี้เราหลงลืมไปเสียอย่างหนึ่งแล้ว คือ "เรื่องของตัวเอง" เราหลงเตลิดเพลิดเพลินไปเสียไกลมาก จนลืมจะศึกษาว่า "ตัวของเรานี้คือใคร" ไปเสียแล้ว

เรายิ่งศึกษาเรื่องที่ห่างไกลตัวเราเองมากขึ้นเท่าใด ๆ เราก็เข้าใจตัวเองน้อยลงเท่านั้น เรารู้จักตัวเองน้อยลงเท่าใดเราก็รู้จักตัวของผู้อื่นน้อยเข้าเท่านั้น เรารู้จักตัวเราเองและผู้อื่นน้อยเข้าเท่าใด ทุกข์โทษภัยก็มากขึ้นเท่านั้น เพราะความไม่รู้จักชีวิต เฉพาะอย่างยิ่งต้นเหตุของทุกข์จะทำให้เกิดการเห็นแก่

ตัวมาก การเอารัดเอาเปรียบช่วงชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกันก็จะเกิดขึ้นมาก ความรู้จักบาปบุญคุณโทษก็จะน้อยลง และภัยพิบัตินานาประการ ตลอดจนสงครามก็จะตามมา ทั้งนี้ไม่ว่าเราจะมีความรู้ในทางวิชาการทางโลกทางวิทยาศาสตร์มากกว่านี้สักกี่เท่าก็ตาม หากมิได้ศึกษาเรื่องอันเกี่ยวแก่ชีวิต และตัวของเราเองให้แตกฉาน

ชีวิตเป็นสิ่งมีค่ายิ่งกว่าสิ่งใด สัตว์ทั้งหลายต่างห่วงแหนชีวิตของตนยิ่งนักจึงต่างพากันดิ้นรนขวนขวายที่จะให้ชีวิตเป็นไปในทางที่ดีที่สุด แต่ก็จะเป็นไปได้แสนยากยิ่ง เพราะวิทยาการที่ว่าด้วยเรื่องของชีวิตมีความล้ำลึกมหัศจรรย์ยิ่งเหนือวิทยาการใด ๆ ไม่มีนักปราชญ์หรือนักวิทยาศาสตร์แม้แต่สักคนหนึ่ง ที่จะเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจนในเรื่องของชีวิต ไม่มีเครื่องมืออวิเศษอันใดที่จะทดสอบหาความจริงในเรื่องของชีวิตได้ ไม่มีใครหรือหนังสือเล่มใดที่จะมาคลี่คลายให้เราเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ว่า ชีวิตคืออะไร ? ชีวิตมาจากไหน แล้วชีวิตจะไปไหนต่อไป ? เพราะเรื่องของชีวิตจำเป็นจะต้องอาศัยพระสัพพัญญุตญาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เอง การแก้ปัญหาของชีวิตจึงไม่ประสบความสำเร็จครั้งแล้วครั้งเล่า

ในโลกนี้ ชีวิตเป็นสิ่งมีค่าสูงที่สุด ยิ่งกว่าสิ่งสารพัดทั้งปวง ชีวิตย่อมเป็นที่รักใคร่หวงแหนของสัตว์ทั้งหลาย ดังนั้นวิทยาการที่ว่าด้วยเรื่องชีวิตจึงเป็นวิทยาการที่เหนือวิทยาการทั้งหลาย เป็นวิทยาการอันประเสริฐเหนือความประเสริฐทั้งหลายและเป็นวิทยาการอันควรที่จะศึกษาอย่างยิ่งเหนือวิทยาการใด ๆ เพราะความเข้าใจในเรื่องของชีวิต ย่อมนำไปสู่สันติสุขได้ตลอดนิรันดร

เวลานี้ เราก็ได้ศึกษาวิชาการทางโลก ทางวิทยาศาสตร์มามากพอที่จะไม่เป็นคนหลงงมงาย ไม่มีใครสามารถฉุดกระชากเราเข้าไปสู่รกสู่พงแห่งความไร้เหตุผลได้แล้ว จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ที่เราจะใช้ความรู้ความฉลาดของเรานี้ให้เป็นประโยชน์แก่เราให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เอาความรู้ความฉลาดของเรานี้ออกใช้ให้เป็นหลักฐานรองรับ ให้เราได้ก้าวขึ้นไปสู่ความจริงอันยิ่งใหญ่ของชีวิตเข้าไปสู่วิถีทางดำเนินชีวิตอันถูกต้องและปลอดภัย ให้ไปสู่ความสุขอันสถาพรซึ่งไม่มีวันกลับกลอกเปลี่ยนแปลง ทั้งมฤตยูก็หมดโอกาสที่จะต้องติดตามหาเราได้พบอีกต่อไป

คัมภีร์ในพระพุทธศาสนานั้นแบ่งเป็น ๓ ปิฎก คือ พระ

วินัย พระสูตรและพระอภิธรรม พระวินัยมี ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ พระสูตรมี ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ พระอภิธรรมมี ๔๒,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แม้ปิฎกทั้ง ๓ นี้ จะมีความสำคัญอยู่ด้วยกันจะขาดปิฎกใดปิฎกหนึ่งมิได้ก็ดี แต่ก็ยังมีความยิ่งหย่อนกว่ากันในตัว เปรียบเหมือนร่างกายของบุคคล พระวินัยเปรียบเหมือนผิวหนังปกปิดร่างกายไว้ให้เรียบร้อยงามตา พระสูตรเหมือนกับกล้ามเนื้อทั่วร่างกายช่วยตกแต่งให้ร่างกายสมบูรณ์ และพระอภิธรรมนั้นเปรียบเหมือนโครงกระดูกทั้งหมดซึ่งทำให้ร่างกายเป็นรูปทรงอยู่ได้

พระอภิธรรม หรือ ปรมัตถธรรม อันเป็นปิฎกสำคัญที่สุดประเสริฐที่สุดในพระพุทธศาสนา เพิ่งจะได้ตั้งต้นศึกษากันจริง ๆ เมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง ครูที่จะสอนก็หาได้ยากเย็นเหมือนงมเข็มในมหาสมุทร เวลานี้ก็มีอยู่ไม่กี่ท่าน โดยสอนอยู่ในโรงเรียนที่เปิดกันเองด้วยจิตศรัทธา ไม่มีใครรับรองวิทยฐานะ ซ้ำมีไม่กี่โรงเรียนเมื่อเทียบตามส่วนของพลเมืองในประเทศแล้ว จะว่าหยิบมือหนึ่งก็จะมากไป

ไม่มีครั้งใดเลยในประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่แสดงว่าได้ว่าการศึกษาพระอภิธรรมกันอย่างจริงจัง และกว้างขวาง เรา

ไม่มีตำราภาษาไทยที่อธิบายถ่ายทอดมาให้เราเรียนโดยละเอียด เรามีแต่คัมภีร์ภาษาบาลีที่เก็บใส่ตู้อันงดงามราคาแพงไว้บูชา กราบไหว้ด้วยถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ใครสร้างแล้วได้บุญมาก เรามีแต่คัมภีร์พระอภิธรรมไว้สำหรับจะได้สวดหน้าศพในคราวที่ผู้หนึ่งผู้ใดถึงแก่กรรมลง และ **เรามีคัมภีร์พระอภิธรรมไว้เพื่อจะได้ให้บางคนกล่าวหาเล่นว่ามิใช่เป็นพุทธพจน์** เพราะพระอภิธรรมนั้นมีตัวเลขเป็นอันมาก ซึ่งไม่ง่ายนักที่จะเรียนให้เข้าใจ

พระอภิธรรมนั้น เป็นธรรมะที่กล่าวด้วยเรื่องของชีวิต จะแยกแยะสภาวะของชีวิตให้เห็นโดยพิสดาร ในพระอภิธรรมทั้ง ๗ คัมภีร์ (เว้นบุคคลบัญญัติ) มิได้ยกสัตว์ยกบุคคลขึ้นมาว่า มิได้มีเรื่องราวอันเป็นนิทานเช่นชาดกต่าง ๆ ขึ้นมาสอน เหมือนกับเราศึกษาในวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องความร้อน แสง เสียง ไฟฟ้า ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ผู้ศึกษาพระอภิธรรมหรือปรมัตถธรรมจะได้ทราบความจริงอันล้ำลึกของชีวิตทั้งหลายว่า ชีวิตคืออะไร ชีวิตมีความเป็นมาอย่างไร และชีวิตจะเป็นไปอย่างไรต่อไป จะได้ความจริงในเรื่องจิตเรื่องวิญญาณ อำนาจของจิตของวิญญาณมีแค่ไหน เรื่องกรรมที่ตามมาให้ผลได้ เรื่องตาย เรื่องเกิด เรื่องนรก เรื่องสวรรค์ เรื่องผี เรื่อง

เปรต เรื่องไสยศาสตร์ และปัญหาโลกแตกอีกมาก ฯลฯ พระอภิธรรมนั้น ว่าด้วยเรื่องของชีวิตซึ่งมิใช่ของจริงเพียงสมมุติหรือบัญญัติขึ้น หากแต่เป็นความจริงอันหนักแน่นมั่นคงไม่แปรผันกลับกลอก ไม่ว่าเวลานี้หรือเวลาไหน ไม่ว่าเวลาจะล่วงเลยมาแล้วและจะยืดยาวไปข้างหน้าอีกสักเท่าใด ไม่ว่าจะเป็นดาวพระเคราะห์ดวงนี้หรือดาวพระเคราะห์ดวงไหน และจะเป็นความจริงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะไปพิสูจน์กันที่ไหน

ท่านผู้แสวงหาความพ้นทุกข์ทั้งหลาย บัดนี้ เราได้พบหนทางพ้นทุกข์นั้นเข้าแล้ว เป็นทางที่สามารถพ้นทุกข์ได้จริงจังแน่นอนเด็ดขาดและตลอดกาล ไม่ใช่ทางที่ปุถุชนคนใดคนหนึ่งได้มาด้วยการศึกษา ไม่ใช่เป็นทางที่นักปราชญ์ราชบัณฑิตทั้งหลายค้นหามาได้ด้วยปัญญา หากแต่อาศัยพระสัพพัญญุตญาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นทางที่จะทำให้มฤตยูหันหลังให้และเป็นทางให้ถึงสันติสุขตลอดนิรันดร

เมื่อไฟลุกไหม้บ้านขึ้นแล้ว เราก็ควรจะรีบร้อนดับเสียโดยเร็ว ถ้าดับไม่ได้ ก็ควรรีบขนของออกไปเท่าที่จะขนออกไปได้ เพื่อไฟได้เกิดไหม้บ้านขึ้นแล้ว เป็นการสมควรหรือที่เรากลับมานั่งถกเถียงอยู่ในเรื่องของไฟ ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร?

เกิดขึ้นมาจากไหน ? เมื่อความทุกข์เกิดขึ้นแล้ว ทำไมเราไม่ค้นคว้าหาความจริงเรื่องของชีวิต และต้นเหตุของทุกข์เล่า เป็นการสมควรหรือ ที่เรามัวแต่มาหลงถกเถียงกันถึงเรื่องรอบจักรวาล?

ไม่มีสิ่งใดในโลกที่จะสำคัญยิ่งกว่าชีวิต ไม่มีผู้ใดในโลกที่จะไม่รักชีวิตของตัวเอง เมื่อชีวิตมีความสำคัญที่สุด ดังนี้ ผู้ใดไม่เข้าใจชีวิตแล้วไม่พยายามศึกษาชีวิตเสียให้เข้าใจ ปล่อยให้ชีวิตเป็นไปตามบุญตามกรรม จะได้ชื่อว่าเป็นคนฉลาดหรือ? จะได้ชื่อว่าเป็นคนไม่ประมาทหรือ ? ความล้ำเลิศประเสริฐสูงสุดของเรื่องชีวิตจากพระอภิธรรมปิฎกนั้น เหลือที่จะกล่าวบรรยายด้วยคำใด ๆ ได้ จึงเป็นเหตุเร้าใจให้ครูอาจารย์ และนักศึกษาพระอภิธรรม พร้อมใจกันสละทรัพย์คนละเล็กละน้อยก่อตั้งมูลนิธิขึ้น ชื่อว่าอภิธรรมมูลนิธิ ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ เพื่อเผยแพร่พระอภิธรรมมายังมหาชน โดยใช้วิทยุกระจายเสียง โดยใช้หนังสือเป็นสื่อกลางมายังทุก ๆ ท่านที่ปรารถนาและสนใจเพื่อศึกษาได้ที่บ้านของท่านเอง ส่วนการศึกษาโดยตรงก็ได้จาก ร.ร. ณ ศาลาโพธิ์ลังกา ด้านหน้าตลาดท่าเตียนทุกวันเสาร์วันอาทิตย์

ข้าพเจ้าต้องขอประทานอภัยต่อท่าน ที่ได้เสียเวลากับ

บทนำอันยืดยาวของข้าพเจ้ามาเป็นเวลานาน ทั้งนี้ก็เพื่อให้ท่านได้มีความสนใจที่จะตั้งต้นศึกษาพระอภิธรรมเพื่อให้ท่านได้เกิดความยินดีแล้วมีกำลังใจ ทั้งเพื่อให้ท่านได้เห็นว่า มีสิ่งซึ่งน่าอัศจรรย์อยู่ในพุทธศาสนา อันพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมอบให้แก่เรา หากพุทธศาสนิกชนมิได้ศึกษาให้ถึงแก่นแล้วก็เป็นที่น่าเสียดายยิ่งนัก

พี่น้องผู้ร่วมความทุกข์ทั้งหลาย บัดนี้เราขอมอบกุญแจทองดอกสำคัญที่สุดดอกนี้ให้แก่ท่าน เพื่อให้ท่านได้ใช้ไขประตูชีวิตออกไปสู่ความจริงของชีวิต ขอให้ท่านศึกษาและพิจารณาด้วยดี ขอให้กำลังแรงของเจตนารมณ์แห่งความปรารถนาดีของข้าพเจ้า จงเป็นพลวปัจจัยให้ท่านเกิดมีกำลังมีความเพียรอย่างแรงกล้า ขอให้ท่านมีสติปัญญาแตกฉานในปัญหาของชีวิต แล้วถึงซึ่งความสุขอันสถาพร และขอให้วิทยาการที่ว่าด้วยเรื่องชีวิตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจงแผ่กระจายขยายตัวไปทั่วโลกโดยรวดเร็ว.

▲ ▲

คำนำ

บทความ ๓ เรื่องที่ลงพิมพ์ในหนังสือ "อนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ นาวาเอก หลวงอธึกโยธิน" นี้ คือ

๑. ไฟฟ้ารอบ ๆ ตัวท่าน

๒. จุมพิตเพื่อชีวิตคง (Kiss of Life)

๓. รายการตรวจสอบเพื่อป้องกันอัคคีภัย

เป็นบทความที่เจ้าหน้าที่ของแผนกความปลอดภัย กองสวัสดิการ ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ การไฟฟ้านครหลวง ได้จัดเรียบเรียงและลงพิมพ์ในวารสาร "ข่าวการไฟฟ้า" ของการไฟฟ้านครหลวง มาก่อนแล้ว ผู้รวบรวมได้พิจารณาเห็นว่า เป็นบทความที่มีประโยชน์และจะยังความปลอดภัยจากอันตรายอันเกิดจากกระแสไฟฟ้าและอัคคีภัยได้เป็นอย่างดีสำหรับผู้ที่สนใจและปฏิบัติตาม จึงได้ติดต่อขออนุญาตนำลงพิมพ์ในหนังสือนี้เพื่อเป็นวิทยาทาน และก็ได้รับความเอื้อเฟื้ออนุญาตให้ด้วยดี ซึ่งผู้รวบรวมขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

กุศลผลบุญที่จะได้จากความปรารถนาดีในการลงพิมพ์บทความทั้ง ๓ เรื่องนี้ หรือที่จะบังเกิดเพราะช่วยให้ผู้ใดผู้หนึ่งได้รับความรู้จนสามารถนำไปปฏิบัติให้ปลอดพ้นจากภัยพิบัติได้แล้ว ขอกุศลผลบุญนั้นได้เป็นแรงหนุนส่งดวงวิญญาณของนาวาเอก หลวงอธึกโยธิน คุณพ่อที่เคารพรัก ไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ.

สงวน สุขพระโพธิ์
ผู้รวบรวม

ไฟฟ้ารอบ ๆ ตัวท่าน

เมื่อมีการคุยกันถึงอันตรายของไฟแรงต่ำ เช่น ๑๑๐ โวลท์ หรือ ๒๒๐ โวลท์ คงจะมีใครในกลุ่มนั้นอยากจะอวดความเก่งกล้าของตัวเองว่า "ไฟขนาดนั้นเรื่องเล็ก เอามือเปล่า ๆ จับก็ยังได้" ถ้าท่านเชื่อหรือคิดว่าเป็นจริงตามคำโอ้-อวดของเขา ท่านก็เข้าใจผิดถนัด

ไฟฟ้าแรงสูง เช่น ๑๒,๐๐๐ โวลท์ หรือ ๖๙,๐๐๐ โวลท์ กับไฟฟ้าแรงต่ำ (๒๒๐ โวลท์) ที่ใช้อยู่ตามอาคารบ้านเรือนของท่าน จะมีข้อแตกต่างกันอยู่บ้างก็เพียงว่า ไฟฟ้าถ้ามีแรงดันมากขึ้นเท่าใด เมื่อไปถูกต้องเข้า ก็จะทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ไวขึ้นเท่านั้น ส่วนไฟฟ้าที่มีแรงดันต่ำแม้เพียง ๕๐ โวลท์ เมื่อไปสัมผัสเข้าก็อาจตายได้เช่นเดียวกัน ถ้าภาวะอำนวย เช่นร่างกายเปียกหรือชุ่มเหงื่อ หรืออยู่ในที่ ๆ ชื้นแฉะ เพราะฉะนั้นก็ขออย่าได้ทำเป็นเล่น ๆ กับไฟแรงต่ำเข้า

กระแสไฟฟ้าไม่ว่าจะมีแรงดันสูงหรือแรงดันต่ำ ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้าที่ใช้ตามโรงงานหรืออาคารบ้านเรือน ย่อมสามารถที่จะทำให้เราถึงแก่ความตายได้ทั้งนั้น แรงดันไฟฟ้าทุกขนาด

จะทำให้กระแสไฟฟ้าไหลผ่านร่างกายของเรา และกระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านก็จะได้ส่วนสัดกับขนาดของแรงดันนั่นเอง กฎทางไฟฟ้าของโอมห์ (V = IR) มีองค์ประกอบร่วมกัน ๓ อย่าง คือ กระแส แรงดัน และความต้านทาน เมื่อมีความดันของกระแสไฟฟ้า ๑ โวลท์ จะทำให้กระแสไฟฟ้า ๑ แอมแปร์ ไหลผ่านวงจรซึ่งมีความต้านทาน ๑ โอมห์ ถ้าเราเพิ่มแรงดันไฟฟ้าขึ้น โดยไม่เปลี่ยนความต้านทาน เราก็จะได้แอมแปร์มากขึ้นเช่นเดียวกัน อันธรรมชาติของไฟฟ้านั้นไม่ว่าจะอยู่ในสื่อหรือสายชนิดใด ๆ ย่อมพยายามหาทางไหลลงสู่ดินเสมอ หรือไม่ก็พยายามออกจากสายหนึ่งไปยังสายหนึ่งเสมอ เช่นไฟฟ้าที่อยู่ในสายชนิดสายคู่เป็นต้น ที่ยังไหลออกไปไม่ได้ก็เพราะมีฉนวนหุ้มขั้นระหว่างสายทั้งสองเท่านั้น

เมื่อพูดถึงสื่อที่ทำให้กระแสไฟฟ้าไหล นอกจากเส้นลวดหรือโลหะอื่น ๆ อันเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว น้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำที่สกปรกก็เป็นสื่อไฟฟ้าได้ดีเช่นกัน สำหรับร่างกายของเราก็ประกอบด้วยธาตุทั้ง ๔ คือ ดิน น้ำ ลม และ ไฟ เพราะฉะนั้น ร่างกายของเราก็มีส่วนประกอบคือน้ำอยู่ใต้ผิวหนังและเป็นสื่อไฟฟ้าได้ดี หรือมีความต้านทานต่ำ โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งเวลาที่ร่างกายสกปรกชุ่มเหงื่อหรือเปียกน้ำ ร่างกายของเรา จะมีความต้านทานสูงขึ้นบ้างที่ผิวหนัง และก็ต่อเมื่อเวลาที่ร่างกายสะอาดและผิวหนังแห้งไม่มีเหงื่อหรือเปียกน้ำเท่านั้น

ถ้าสมมติว่า คนที่คุยว่าสามารถเอามือเปล่า ๆ จับไฟแรงต่ำได้สบาย ๆ นั้น จับสายไฟให้ท่านดูจริง ๆ ถ้ามือของเขาแห้ง ไม่สกปรกชุ่มเหงื่อ หรือเปียกน้ำ และยืนอยู่บนพื้นกระดานที่แห้ง ร่างกายไม่สัมผัสกับโลหะใด ๆ ที่ติดดิน เช่นท่อน้ำประปา เป็นต้น ความต้านทานในร่างกายของเขาก็จะสูงแทบจะไม่รู้สึกอะไรเลยก็ได้ ตรงกันข้ามถ้ามือของเขาชุ่มเหงื่อหรือเปียกน้ำ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายสัมผัสอยู่กับโลหะความต้านทานในร่างกายของเขาจะไม่มีประโยชน์เลย กระแสไฟฟ้าก็จะไหลเข้าสู่ร่างกายของเขาได้มากพอที่จะทำให้เขาตายได้ ถ้าไม่ได้รับการปฐมพยาบาลในทันทีโดยวิธีให้ลมหายใจทางปาก ซึ่งวิธีให้ลมหายใจนี้ได้กล่าวไว้หลายแห่งแล้ว

คนที่ถูกกระแสไฟฟ้าบางครั้งแม้หัวใจจะยังเต้นอยู่ แต่ปอดอาจจะหยุดทำงานก็ได้ ดังนั้นถ้ามีผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการให้การปฐมพยาบาลอย่างถูกต้องในทันที โดยวิธีให้อากาศโดยตรงทางปาก ก็จะทำให้อากาศเข้าออกปอดได้พอที่

จะทำให้หัวใจเต้นอยู่เรื่อย ๆ จนกว่าปอดจะทำงานได้ดังเดิม ในกรณีที่แรงกว่านั้น กระแสไฟฟ้าจะกระตุกทำให้การเต้นของหัวใจผิดจังหวะ กล่าวคือ แทนที่หัวใจจะเต้นเป็นจังหวะ ๆ อย่างเคย หัวใจจะเพียงสั่นระริก เมื่อเป็นดังนี้หัวใจจะไม่สามารถสูบฉีดโลหิตได้เช่นเคย ทางแพทย์เรียกอาการดังกล่าวนี้ว่า Ventricular Fibrillation (หัวใจเต้นรัว)

บางทีกระแสไฟฟ้าจะทำให้กล้ามเนื้อเกร็งแข็ง จนไม่สามารถจะสะบัดหลุดได้ และถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลือให้หลุดพ้นออกมาได้ในทันที ก็จะทำให้สลบหมดสติและถึงแก่ชีวิตในที่สุด เมื่อไฟฟ้าแรงต่ำมีอันตรายดังกล่าวมานี้ ท่านยังคิดว่าไฟฟ้าแรงต่ำเป็นเรื่องเล็กอีกหรือ

ฉะนั้น เพื่อความปลอดภัยท่านควรจะรู้ว่าสถานที่เช่นใดกระแสไฟฟ้าจะเป็นอันตรายแก่ท่านได้ง่าย อย่างไรก็ดีถ้าสถานที่เป็นที่เปียกหรือชื้นแฉะ หรือขณะที่ร่างกายของเราสกปรกชุ่มเหงื่อ หรือเปียกน้ำกระแสไฟฟ้าย่อมทำให้เกิดอันตรายได้ง่าย จึงควรระวัง

องค์ประกอบที่สำคัญอีกอันหนึ่งที่เราควรรู้คือ ทางที่กระแสไฟฟ้าไหลผ่านร่างกายของเรา ถ้ากระแสไฟฟ้าไหลเข้านิ้ว

หนึ่งแล้วไปออกยังอีกนิ้วหนึ่งของมือเดียวกัน ผลที่ได้รับอาจจะเป็นเพียงแผลรอยไหม้ที่นิ้วเท่านั้น ถ้ากระแสไฟฟ้าไหลผ่านเข้าทางแขนข้างหนึ่ง แล้วไปออกทางแขนอีกข้างหนึ่ง หรือเข้าทางแขนไปออกทางเท้ากระแสไฟฟ้าจะไหลผ่านทรวงอกของเราเมื่อกระแสไฟฟ้าไหลผ่านทรวงอก ซึ่งเป็นที่ตั้งของปอดและหัวใจ ย่อมนับได้ว่าเป็นอันตรายร้ายแรงอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น เมื่อท่านถูกกระแสไฟฟ้าดูด ถ้าท่านสามารถสะบัดหลุดจากกระแสไฟฟ้าได้เร็วเท่าใด หรือสามารถที่จะตัดกระแสไฟฟ้าได้เร็วเท่าใด ท่านก็ย่อมมีโอกาสที่จะมีชีวิตรอดอยู่ได้มากเท่านั้น หรือถ้าท่านได้พบเห็นบุคคลอื่นถูกกระแสไฟฟ้าดูด เมื่อจะทำการช่วยเหลืออย่าผลีผลามคุมสติให้มั่น ใช้วิจารณญาณให้ดี ถ้าสามารถทำได้ก็ให้ตัดกระแสไฟฟ้าให้ขาดเสียก่อน แต่ถ้าเห็นว่าใช้วิธีฉุดหรือดึงเขาให้หลุดออกมาจะเป็นการรวดเร็วกว่า ต้องระวังให้จงหนักในการดึงหรือใช้เครื่องมือ อย่าไปติดไฟเข้าอีกคน

ฉะนั้น จึงเป็นที่เห็นได้แน่ชัดว่า กระแสไฟฟ้านั้นไม่ว่าจะเป็นแรงสูงหรือแรงต่ำ แม้แต่เพียง ๑ ใน ๑๐ แอมแปร์ก็เป็นอันตรายอาจจะทำให้ถึงแก่ชีวิตได้แล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้นท่านยังคิดทำเป็นเล่น ๆ กับไฟฟ้าอยู่อีกหรือ อย่าดีกว่า เพราะไม่มีหลักประกันอันใดเลยว่าท่านจะปลอดภัย โบราณท่านก็เตือนไว้ดีแล้วว่า "อย่าเล่นกับไฟ"

อนึ่ง เมื่อเกิดไฟไหม้ขึ้นที่ใดถ้าไม่สามารถจะหาสาเหตุอย่างอื่นได้ ก็มักจะสันนิษฐานกันไว้ก่อนว่า เกิดจากไฟฟ้าช้อท ความจริงอัคคีภัยที่เกิดขึ้นเพราะไฟฟ้านี้ เราสามารถที่จะป้องกันได้โดยไม่ยากเลย โดยเฉพาะอัคคีภัยที่เกิดขึ้นจากไฟฟ้าส่วนมากนั้น เกิดขึ้นเพราะประการหนึ่งใช้ไฟฟ้ามากเกินขนาดสายที่เดินไว้และใส่ฟิวส์ใหญ่เกินขนาดสายไฟฟ้าภายในบ้านหรือไม่ได้ใส่ฟิวส์ไว้เลย ประการที่สองเจ้าของไม่รู้จักบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในบ้านของตนเอง ให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ได้โดยปลอดภัย เพื่อความเข้าใจในเรื่องนี้ขอให้เราหวนมานึกถึงกฎของจูล (Joule) ที่ว่ากระแสไฟฟ้าย่อมทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มันไหลผ่านเกิดความร้อนขึ้น (เช่นไส้หลอดไฟฟ้าเป็นต้น) และสิ่งที่ไฟฟ้าไหลผ่านนั้น ถ้ามีความต้านทานมากเท่าใดความร้อนก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น เพราะฉะนั้น ท่านก็คงจะทราบดีแล้วว่าสายไฟฟ้าเส้นเล็ก ย่อมมีความต้านทานมากกว่าสายไฟฟ้าเส้นใหญ่ สิ่งที่ท่านควรจะทราบต่อไปก็คือว่า ปริมาณของความร้อนที่เกิดขึ้นเพราะกระแสไฟฟ้าไหลผ่านสายหรืออื่น ๆ นั้นมิได้มีส่วนสัดพอดีกับจำนวนของกระแสไฟฟ้าไม่ แต่ความร้อนจะเพิ่มขึ้นเป็นกำลังสองของจำนวน

กระแสที่เพิ่มขึ้นเสมอเช่นถ้าท่านเพิ่มกระแสไฟฟ้าขึ้นเป็นสองเท่า ความร้อนก็เพิ่มขึ้นเป็นสี่เท่า ถ้าท่านเพิ่มกระแสไฟฟ้าขึ้นอีกเป็นสามเท่าความร้อนจะเพิ่มขึ้นเป็นเก้าเท่า โปรดอย่าลืมกฎสำคัญของจูล (Joule) ข้อนี้ เพราะจะทำให้เราทราบถึงสาเหตุของอัคคีภัยที่เกิดขึ้นเนื่องจากกระแสไฟฟ้าได้ง่าย

ขอยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่น บ้านหลังหนึ่ง เดินสายไฟขนาด ๑๕ แอมแปร์ไว้ เมื่อใช้สายไฟขนาด ๑๕ แอมแปร์ ฟิวส์ที่ใช้ก็ต้องเป็นขนาด ๑๕ แอมแปร์ด้วย ไม่ควรใช้ฟิวส์เกินกว่านั้น เพราะไฟฟ้าขนาดนั้นก็เพียงพอที่จะให้แสงสว่างและใช้กับเครื่องอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ ที่จำเป็นภายในบ้านเช่น ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ พัดลม และ เตารีด เป็นต้น แต่พ่อบ้านแม่บ้านกลับซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ เข้ามาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เครื่องใช้ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น ปริมาณกระแสไฟที่ใช้ไปก็เพิ่มมากขึ้น ไม่ช้าฟิวส์ขนาด ๑๕ แอมแปร์ทนไม่ไหวต้องขาดไป ฟิวส์ขาดก็ต้องไปหาซื้อมาใส่ใหม่อยู่เรื่อยไป เมื่อซื้อฟิวส์มาใส่ใหม่แม้เหตุการณ์จะเป็นไปด้วยดีในตอนแรก ๆ แต่ต่อ ๆ มาขณะที่แม่บ้านกำลังรีดผ้าและต้มน้ำ ร้อนชงนมให้ลูกฟิวส์ก็เกิดขาดขึ้นมาอีก ลูกก็ร้องจะกินนมน้ำก็ยังไม่เดือด

ผ้าก็ยังรีดไม่เสร็จงานบ้านจุก ๆ จิก ๆ ที่ยังไม่ได้ทำก็เยอะแยะ จะมีอะไรที่ทำให้แม่บ้านโมโหเท่ากับขณะนี้อีกเล่า สั่งให้พ่อบ้านไปซื้อฟิวส์มาที่ไรก็ซื้อแต่ ๑๕ แอมแปร์นั่นแหละ ถ้าพ่อบ้านไม่ยอมซื้อหาฟิวส์ที่มีแอมแปร์มากกว่า หล่อนก็จะออกไปหาซื้อมาใส่เอง แล้วก็ออกไปซื้อฟิวส์ขนาด ๒๐ แอมแอมแปร์มาใส่ เมื่อพ่อบ้านทราบทีหลังก็บอกว่าเออก็ดีนี่นะ เราหรือมัวแต่เชื่อช่างไฟฟ้าอยู่ได้ว่า อย่าใช้ฟิวส์เกินกว่า ๑๕ แอมแปร์นะ ที่จริงใช้ฟิวส์เพิ่มขึ้นเพียงแค่นี้ไม่เห็นเป็นไรเลยกลับใช้ไฟได้สะดวกขึ้นเสียอีก แท้จริงแล้วพ่อบ้านหาทราบไม่ว่า เขาเพิ่มความร้อนให้แก่สายไฟฟ้าขึ้นอีกเกือบสองเท่าตัวทีเดียว

เมื่อใช้ฟิวส์ขนาด ๒๐ แอมแปร์ได้โดยไม่มีเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้นให้เห็น พ่อบ้านแม่บ้านก็เริ่มจัดหาซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าเพิ่มเข้าไปอีก เช่น พ่อบ้านอยากให้แม่บ้านสบายก็ไปซื้อเตาและเครื่องหุงต้มไฟฟ้าเข้ามา แม่บ้านก็ไปซื้อเครื่องอบผมเข้ามาดังนี้เป็นต้น เมื่อใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น ฟิวส์ขนาด ๒๐ แอมแปร์ก็ต้องขาดอีก เมื่อฟิวส์ ๒๐ แอมแปร์ทานไม่ไหว ก็ต้องไปหาซื้อฟิวส์ขนาด ๓๐ แอมแปร์หรือฟิวส์ชนิดที่มีความทนทานมากกว่านั้นใส่เข้าไป โดยที่มิได้เฉลียวใจคิดเลยว่า

ฟิวส์ขนาด ๓๐ แอมแปร์ ย่อมทำให้เกิดความร้อนขึ้นภายในสายอีกถึง ๔ เท่าของ ๑๕ แอมแปร์ในเวลาเท่า ๆ กัน จึงไม่น่าจะเป็นที่สงสัยอีกต่อไปละว่าสายไฟซึ่งได้กำหนดไว้แต่แรกเพื่อใช้กับไฟฟ้าขนาด ๑๕ แอมแปร์ นั้นจะทนทานไปได้อีกสักเท่าไร

อนึ่ง สายไฟฟ้าที่ใช้จะมีความร้อนมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมแล้วแต่ว่าเกิดความร้อนขึ้นโดยรวดเร็วเนื่องจากใช้ไฟมากเกินไปอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งเมื่อเกิดความร้อนขึ้น ความร้อนนั้นสามารถระบายออกได้โดยรวดเร็วหรือไม่ เพราะตามธรรมดาสายไฟที่เดินไว้ อาจจะมีที่ไหนสักแห่งหนึ่งเดินไว้ในที่อบและอับ สายไฟที่เดินไว้ในที่ดังกล่าวนี้แหละที่เมื่อเกิดความร้อนขึ้นโดยรวดเร็ว ความร้อนย่อมระบายออกได้ช้า เมื่อความร้อนระบายออกได้ช้า สายก็ย่อมจะต้องร้อนขึ้น ไม่ว่าจะถูกแดดเผาหรือเตาหุงต้ม ในไม่ช้าก็เร็วฉนวนหุ้มสายอาจจะละลายได้ เมื่อฉนวนหุ้มสายละลายกระแสไฟก็ไหลออกก่อให้เกิดอันตรายและอัคคีภัยขึ้นได้ เมื่อมีเชื้อเพลิงอยู่ใกล้ที่นั้น

สำหรับอัคคีภัยที่เกิดขึ้นเนื่องจากอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้ารวมทั้งสายของเครื่องใช้นั้น ๆ ตามปกติย่อมเกิดขึ้นอีกทางหนึ่งเพราะความแก่ชำรุดสึกหรอไม่ได้รับการเอาใจใส่ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัยในการใช้ ความชื้นหรือความ

สกปรกก็เป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายขึ้นได้เช่นกัน บางคนเมื่อสายไฟขาดอาจจะหาเทปมาพันตรงที่ขาดนั้นไว้ แต่การกระทำเช่นนั้นมิใช่ว่าจะได้ผลเสมอไป เพราะรอยชำรุดฉีกขาดหรือหงิกงอของสายไฟฟ้านั้น อาจทำให้เส้นลวดทองแดงข้างในขาดซึ่งจะทำให้เกิดไฟช้อทเกิดประกายไฟที่อาจจะทำให้เกิดอัคคีภัยขึ้นได้ง่าย

สำหรับสายไฟของเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้ไฟเกินขนาดและกำลังของสายก็มักจะทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่ายเช่นกัน เช่น สายเครื่องหุงต้มหรือเตารีดเป็นต้น ฉะนั้น เพื่อความปลอดภัยควรจะจัดหาสายยาวพอเหมาะและมีขนาดแอมแปร์เท่า ๆ กับเครื่องใช้ไฟฟ้านั้น ๆ มาใส่แทน

อย่างไรก็ดีถ้าหากว่าเราทั้งหลายสำนึกถึงอันตรายอันอาจจะเกิดจากเครื่องใช้ไฟในบ้านและปฏิบัติตามหลักการแห่งความปลอดภัยอันจำเป็นแก่การป้องกันอยู่เสมอแล้วอันตรายก็จะไม่เกิดขึ้นและอัคคีภัยที่เกิดขึ้นเนื่องจากไฟฟ้าช้อทก็จะไม่มี ขอให้จำไว้ว่าอัคคีภัยที่เกิดขึ้นจากไฟฟ้าส่วนมากนั้น เกิดขึ้นเฉพาะการใช้ไฟฟ้ามากเกินขนาดสายไฟฟ้า คือใช้กระแสไฟฟ้ามากจนกระทั่งสายหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าเกิดความร้อนมากพอที่จะทำให้เกิดการลุกไหม้ได้ และประมาทไม่บำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้านั้น ๆ ให้อยู่ในสภาพดีและใช้ได้โดยปลอดภัย.

จุมพิตเพื่อชีวิตคง (KISS OF LIFE)

จูบใครว่าไม่สำคัญ อย่าเพิ่งเชื่อ เพราะบางทีจูบดี ๆ จูบให้ถูกวิธีก็สามารถทำให้คนที่ถูกจูบซึ่งกำลังจะตายมิตายแหล่ กลับฟื้นคืนชีพขึ้นมาได้เหมือนกัน เช่นเมื่อไม่นานมานี้ คือในราว ๆ เดือนกรฎาคมนี่เอง คนงานของเราเขตจำหน่ายสามเสน ถูกไฟฟ้าดูดสลบคาที่ พรรคพวกที่ทำงานร่วมกัน เลยช่วยกันจูบคนละทีสองที ยอดชายนายคนนั้นคงจะพิสมัยในรสจูบอยู่มาก จึงต้องลืมตาดูโลกอันโสภาอยู่อีกต่อไป พวกฝรั่งเองก็นิยมใช้ชีวิตจูบเพื่อช่วยชีวิตคนที่กำลังจะตายเพราะถูกไฟฟ้าดูดเหมือนกัน ดังเช่น ยอดชายนายแรนดอล แช้มเปี้ยน หนุ่มใหญ่วัย ๒๙ ขวบ ทำงานเป็นช่างสายอากาศฝ่ายโยธาเทศบาลเมืองแจคสันวิลล์ ฟลอริดา อายุงานของพี่แกก็ยังไม่ครบ ๖ เดือนดี มืออยังใหม่อยู่มากจึงยังไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานกับสายที่มีไฟ แต่บังเอิญว่าวันหนึ่งคงจะเป็นคราวซวยของแก พรรคพวกลืมดับไฟ่ซะนี่ ฝ่ายยอดชายนายแชมเปี้ยนคนนี้ก็คงทำงานในหน้าที่ของแกเรื่อยไปจากเสาหนึ่งไปยังเสาหนึ่งบังเอิญทำอีท่าไหนไม่ทราบ เท้าของแกพลาดไปแตะเข้ากับสายที่มีไฟ

เข้า เลยถูกไฟ ๔,๑๖๐ โวลท์ดูดหมดสติห้อยโตงเตงติดเข็มขัดกันตกอยู่บนเสานั้นเอง พอเพื่อนร่วมงานจิมมี่ ทอมสัน เห็นก็เริ่มปีนเสาขึ้นไปช่วย พอถึงตัวไม่ต้องพูดพล่ามทำเพลง รีบเอาปากแนบชิดติดปากนายแชมเปี้ยนทันที แล้วก็เป่าลมเข้าไป ๔–๕ ฟอด เล่นเอานายแชมเปี้ยนสะดุ้งเฮือก บิดตัวไปมาหายใจระรวย ๆ และแล้วก็ค่อย ๆ เผยอเปลือกตาขึ้นมองหน้าผู้จูบอย่างซาบซึ้งในพระคุณ พอพรรคพวกช่วยลงมาถึงพื้นก็ขอบคุณนายทอมสันและพรรคพวกเป็นการใหญ่และชมว่าไม่เสียหลายที่ได้ดูหนังเรื่อง "เป่าปาก" มาหยก ๆ "แหมคุณทำได้ดีอย่างกับในหนังไม่ผิด" เขาชมนายทอมสัน ผู้ใช้วิธีจุมพิตช่วยชีวิตเขาไว้ให้มีโอกาสได้จูบและถูกจูบต่อไปอีกนาน

ถ้าหากว่าท่านผู้ใดในหมู่พวกเราอยากจะทราบกลเม็ดจุมพิตที่เด็ดนี้ แผนกความปลอดภัยก็ไม่ขัดข้องครับ ไม่สงวนสิทธินึกว่าช่วยเหลือกัน เผื่อว่าบางทีจะมีใครสักคนหนึ่งในหมู่พวกเรามีอันเป็นไปปุบปับขึ้นมาจะได้ช่วยเหลือกันทันท่วงทีวิธีการก็ง่าย ๆ จัดเป็นสเต็บ ๆ ดีกว่า จะได้จำง่ายขึ้นคือ

๑. วางคนเจ็บนอนหงายให้ศีรษะอยู่ทางด้านต่ำ

๒. แหย่นิ้วหัวแม่มือเข้าไปในปาก จับขากรรไกรล่างยกขึ้นสูงให้ปากอ้า

๓. ล้วงสิ่งของที่อุดลำคอออกให้หมด แล้วบีบจมูกคนเจ็บให้แน่น

๔. เอาปากปิดปากคนเจ็บให้สนิท แล้วเป่าลมเข้าไปแรง ๆ ประมาณ ๑๕ ครั้งต่อ ๑ นาที

๕. ถ้าไม่สามารถอ้าปากคนเจ็บได้ ให้เป่าลมเข้าทางจมูกแทน

๖. ขณะนำส่งโรงพยาบาล ให้เป่าปากคนเจ็บไปด้วยตลอดเวลาจนกว่าจะถึงมือนายแพทย์

ท่านผู้อ่านที่เคารพ มีท่านผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งกระซิบมาว่า ถ้าจะให้เด็ดจริงต้องนวดหน้าอกควบคู่กับการจุมพิตไปด้วยจึงจะได้ผลตรงตามเป้าหมาย เทคนิคหรือกลเม็ดการนวดหน้าอกหรือนวดหัวใจหรือที่ฝรั่งเขาเรียกว่า Cardiac Massage นี่ก็ไม่ยากเย็นอะไร ลองเปรียบเทียบดูซิครับว่าจะแตกต่างกับที่คุณเธอร้านอาบอบนวด ทำให้เรามากน้อยเพียงใด คือ

๑. นำคนเจ็บเข้าไปในที่ร่ม วางลงให้นอนหงายผลักศีรษะไปทางด้านหลัง ไม่ต้องหนุนศีรษะ อย่าเพิ่งนวดครับ ใจเย็น ๆ ที่ให้นอนท่านี้ก็เพราะต้องการให้ลำคอยืดเท่านั้นเอง

๒. อย่าให้มีอะไรอุดอยู่ในช่องปาก ให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับวิธีให้อากาศโดยตรงทางปาก

๓. ให้ตรวจชีพจรของคนเจ็บ ทำนองเดียวกับที่นายแพทย์ตรวจเรานั่นแหละ หรือตรวจดูการเต้นของหัวใจโดยเอาหูแนบฟังบริเวณหัวใจ ซึ่งอยู่ระหว่างหัวนมข้างซ้ายกับกระดูกหน้าอก (กระดูกยาวตรงกลางทรวงอก) ถ้าไม่ได้ยินเสียงเต้นของหัวใจ- ให้ลงมือนวดทันที

๔. ให้ผู้นวดนั่งคุกเข่าลงระหว่างลำตัวกับแขนซ้ายของคนเจ็บ แล้วเอาสันฝ่ามือวางลงบนทรวงอกบริเวณหัวใจ โดยให้มือทั้งสองวางซ้อนทับกัน แขนเหยียดตรง ใช้น้ำหนักตัวกดลงไปประมาณ ๑ – ๑½ นิ้ว เป็นจังหวะ ๆ ประมาณ ๖๐ ครั้งต่อ ๑ นาที

๕. หยุดนวดได้ เมื่อหัวใจกลับเต้นขึ้นมาอีก หรือหรือถ้าหัวใจยังไม่เต้นขึ้นมาอีก ก็ให้นวดต่อไปอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง

๖. ให้ไปตามนายแพทย์ที่อยู่ใกล้ที่สุดมาหรือให้รีบนำคนเจ็บส่งโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด และในระหว่างทางให้ทำการนวดไปด้วย

เอาเพียงเบาะ ๆ เท่านี้ก็พอครับ ลองนำไปทดลองใช้ได้ผลประการใด กรุณาแจ้งให้ทราบบ้างนะครับ ▲

รายการตรวจสอบเพื่อป้องกันอัคคีภัย

หากจะสละเวลาตรวจตราบ้านพักอาศัย ของเราเป็นครั้งคราวอย่างสม่ำเสมอให้มั่นใจว่าจะปลอดภัยจากอัคคีภัยนั้น คงจะไม่เสียเวลาเกินกว่าเหตุมากนัก จึงควรรีบทำเสียวันนี้ ก่อนที่จะสายเกินไป ขอให้ตรวจตามคำถามข้างล่างนี้แล้วให้รีบแก้ไขเสีย เพราะถ้ามัวผลัดวันประกันพรุ่ง อาจจะสายเกินแก้ และต่อจากนี้ไปก็ควรจะตรวจตราสักเดือนละครั้ง

ให้ทำการตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ในบ้านว่า "จะปลอดจากอัคคีภัย" หรือไม่ ถ้าทุกคนในบ้านช่วยกันทำก็ย่อมจะเป็นผลดียิ่งขึ้น เพราะแต่ละคนย่อมจะใช้ความระมัดระวังคอยดูให้ทั่วถึงว่ามีอะไรบ้างที่อาจจะทำให้เกิดอัคคีภัยได้ในอนาคต ด้วยเหตุดังต่อไปนี้ :—

สูบบุหรี่โดยขาดความระมัดระวัง

๑. ท่านเก็บกล่องไม้ขีดไว้ในกล่องโลหะห่างไกลจากเตาไฟหรือเก็บไว้ในที่ที่เด็ก ๆ จะเอื้อมถึงหรือไม่?

๒. ก่อนที่จะทิ้งก้านไม้ขีด ก้นบุหรี่หรือซิการ์ ลงในที่เขี่ยท่านได้ดับไฟดีแล้วหรือ ?

๓. ที่เขี่ยบุหรี่ในบ้านทุกอันทำด้วยวัตถุทนไฟ เช่น แก้ว กระเบื้อง หรือ โลหะ หรือไม่?

๔. ผู้ที่สูบบุหรี่ทุกคนภายในบ้านได้รับคำเตือนว่า ไม่ให้สูบบุหรี่ในที่นอนหรือไม่?

เตาไฟและการหุงต้ม

๑. พื้นกระดานใต้เตาไฟหุงต้มได้หาวัตถุที่เป็นฉนวนกันไฟรองไว้ หรือมีที่ว่างให้อากาศระบายได้หรือไม่?

๒. ม่านที่ติดไว้ใกล้เตาไฟหรือเตาหุงต้ม ได้ติดไว้ดีพอที่จะไม่ถูกลมพัดปลิวมาถูกเตาไฟหรือไม่?

๓. ถ้าบ้านของท่านใช้เตาน้ำมัน ท่านได้ปรับและทำความสะอาดเรียบร้อยดีเสมอหรือไม่?

๔. เตาหุงต้มแบบใช้น้ำมันของท่าน ได้รับการรับรองว่าได้ผ่านการทดสอบจากสถาบันที่เชื่อถือได้ เช่น อันเดอร์ไรเตอร์ แลบบอแรตอรี่ (Underwriters' Laboratories Inc.) หรือไม่?

๕ ท่านได้ดับถ่านในเตาทุกครั้งก่อนออกจากบ้านหรือก่อนเข้านอนหรือไม่?

๖. ท่านได้แยกท่อเตาไฟหรือปล่องไฟให้ออกห่างจากห้องเก็บของ หรือฉากกั้นเก็บของแล้วหรือยัง?

๗. ท่านได้หาฉนวนทนไฟมากั้นฝาผนัง เพดานหรือฉากกั้น ซึ่งอยู่ใกล้เตาไฟหรือเครื่องทำความร้อนหรือยัง?

๘. ท่านได้หาฉนวนมากั้นท่อระบายความร้อนหรือยัง?

๙. เตาไฟของท่านมีตาข่ายโลหะเป็นฉากกั้นดีแล้วหรือ?

ขยะมูลฝอย

๑. ภายในห้องใต้ถุน ห้องเพดาน โรงรถ และโรงเก็บของอื่น ๆ สะอาดปราศจากขยะมูลฝอย ผ้าเปื้อนน้ำมันกระดาษหนังสือพิมพ์เก่า ๆ หรือโต๊ะเก้าอี้ที่สลักหักพังหรือไม่?

๒. ท่านได้ใส่ขี้เถ้าเตาไฟไว้ในถังโลหะที่ไม่แตกหรือรั่วแล้วนำไปทิ้งเสมอหรือไม่?

๓. ท่านได้เผาขยะมูลฝอยในที่สำหรับเผาที่ปลอดภัยนอกชายคาหรือไม่?

ไฟฟ้า

๑. ท่านได้ให้ช่างไฟฟ้าที่มีความรู้ความชำนาญเป็นที่เชื่อถือได้ติดตั้งหรือเดินสายไฟฟ้าให้ท่านหรือไม่?

๒. เมื่อท่านซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์นั้นมีป้ายสีเหลืองบอกว่า "ได้รับความเห็นชอบจากอันเดอร์ไรเตอร์ แลบบอแรตอรี่" (Underwriters Laboratories Inc.) ติดไว้หรือไม่?

๓. ห้องทุกห้องมีปลั๊กเสียบเพียงพอหรือไม่?

๔. ท่านได้ติดตั้งเครื่องตัดตอนกระแสไฟฟ้าและเดินสายไว้เป็นพิเศษหรือไม่ สำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าใหญ่ ๆ เช่น เครื่องซักผ้า เครื่องตากผ้า เตาและตู้แช่ เป็นต้น

๕. ท่านมั่นใจแล้วหรือว่าฟิวส์ที่ท่านใช้สำหรับไฟฟ้าที่ให้แสงสว่างภายในบ้าน ท่านใช้ฟิวส์ไม่เกิน ๑๕ แอมแปร์

๖. ท่านไม่ขึงหรือเดินสายไฟฟ้าพาดผ่าน หรือลอดใต้เสื่อ พรมปูพื้นเครื่องเฟอร์นิเจอร์ หรือสิ่งอื่นใดอันอาจจะทำให้สายไฟฟ้าชำรุดเสียหาย ก่อให้เกิดอันตรายขึ้นมาได้

สิ่งไวไฟ

๑. ผ้าขี้ริ้วที่เช็ดถูน้ำมันแล้วตามปกติท่านมักจะโยนทิ้งหรือเผาทำลายเสีย

๒. ถ้าท่านเก็บสี น้ำมันชักเงา น้ำมันก๊าด ตามปกติภาชนะที่ใส่ท่านจะปิดฝาแน่น แล้วเก็บไว้ในที่ที่มีอากาศระบายได้หรือเปล่า?

๓. ท่านได้ห้ามคนในครัวเรือนของท่านไม่ให้เอาน้ำมันก๊าด น้ำมันเบนซิน หรือวัตถุไวไฟอื่น ๆ ที่คล้ายกันล้างทำความสะอาดพื้นหรือเสื่อผ้าหรือไม่?

อัคคีภัย

๑. ท่านได้บอกให้คนในบ้านของท่านทราบแล้วหรือยังว่า ตู้สัญญาณแจ้งอันตรายไฟไหม้ แถว ๆ บ้านท่านอยู่ตรงไหน ๆ

๒. ท่านรู้วิธีแจ้งสัญญาณไฟไหม้แล้วหรือยัง?

๓. ท่านรู้หมายเลขโทรศัพท์สถานีดับเพลิงแล้วหรือยัง หมายเลขโทรศัพท์นี้ได้ติดไว้ใกล้เครื่องรับโทรศัพท์ของท่านไหม?

๔. ห้องต่าง ๆ ในบ้านของท่านได้ออกแบบให้มีประตูฉุกเฉินหนีไฟไว้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องเด็ก ๆ และห้องคนชรา

๕. ท่านได้หัดคนในบ้านของท่านให้รู้วิธีดับเพลิงหรือไม่?

๖. ถ้าท่านมีคนเลี้ยงเด็กให้ ท่านได้แนะนำเขาไว้หรือไม่ว่าจะให้เขาทำอย่างไรในกรณีที่ได้เกิดไฟไหม้ขึ้น

NATIONAL SAFETY NEWS
JULY 1969

พิมพ์ที่เทพนิมิตการพิมพ์ ๖๗๐/๑๐๒ ซอยเทพนิมิต
บางพลัด ธนบุรี โทร. ๔๙๐๙๑
นางสมพงษ์ อำพล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา มี.ค. ๑๓